

แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน
โรงพยาบาลพล อำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข

คำนำ

การล่งละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ทำงานในเรื่องชีวิตทางเพศ และสิทธิในการทำงานที่บุคคลควรได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม รวมทั้งโอกาสต่างๆในการทำงานที่มีประสิทธิภาพโดยมีสาเหตุสำคัญ คือ การเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศแม้ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้กฎหมายที่มุ่งส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศและกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำการล่งละเมิดหรือคุกคามหลายฉบับแล้วก็ตามแต่สถานการณ์ของการล่งละเมิด หรือคุกคามทางเพศยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งการล่งละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของบุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุขโดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการกระทรวงสาธารณสุขทุจริตจึงจัดทำแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่งละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของ โรงพยาบาลพล สองฉบับนี้ขึ้นเพื่อให้บุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทุกคนได้รับการปฏิบัติ ได้ในศักดิ์ศรีปราศจากการล่งละเมิด หรือคุกคามทางเพศในการทำงาน มีความตระหนักและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการล่งละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ตลอดจนกำหนดมาตรการป้องกันและจัดการกับปัญหาการล่งละเมิดหรือคุกคามทางเพศใน การทำงานที่เกิดขึ้นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

โรงพยาบาลพล
กุมภาพันธ์ 2567

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ ๑ ความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ	๔
บทที่ ๒ การประมวลทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๕
๒.๑ ความหมายของการคุกคามทางเพศ	๕
๒.๒ รูปแบบของการคุกคามทางเพศ	๗
๒.๓ ทฤษฎีที่ใช้อธิบายการคุกคามทางเพศ : สาเหตุ และการดำเนินการแก้ไข	๘
๒.๓.๑ ทฤษฎีทางชีวะ (biological theory)	๘
๒.๓.๒ ทฤษฎีพัฒนาการ (developmental theory)	๘
๒.๓.๓ ทฤษฎีสम्मติฐานทางโรค	๘
๒.๓.๔ ทฤษฎีการทำร้ายโดยผู้มีอำนาจ (abuse of power theories)	๙
๒.๓.๕ ทฤษฎีทางวัฒนธรรม (Culture theories)	๙
๒.๔ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศ	๑๐
๒.๕ ผลกระทบของการคุกคามทางเพศที่มีต่อผู้ถูกคุกคามทางเพศ	๑๑
๒.๖ การช่วยเหลือทางด้านจิตใจสำหรับผู้ที่ถูกคุกคามทางเพศ	๑๒
๒.๗ การป้องกันและแก้ไขการคุกคามทางเพศ	๑๓

	หน้า
บทที่ ๓ แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในที่ทำงานของกระทรวงสาธารณสุข	๑๕
๓.๑ ความหมายของการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ	๑๕
๓.๒ พฤติกรรมที่พึงปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคาม ทางเพศ	๑๖
๓.๒.๑ ระดับบุคคล	๑๖
๓.๒.๒ ระดับองค์กร	๑๖
๓.๓ ลักษณะการกระทำอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ	๑๘
๓.๔ สิ่งที่ควรกระทำเมื่อถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ	๑๙
๓.๕ หลักการพื้นฐานในการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคาม ทางเพศ	๑๙
๓.๖ การดำเนินงานตามแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศในการทำงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง สาธารณสุข	๒๓
๓.๗ มาตรการคุ้มครองผู้ร้องทุกข์และผู้เป็นพยาน	๒๒
๓.๘ มาตรการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหา	๒๒
๓.๙ ช่องทางการร้องเรียนกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข	๒๒
๓.๑๐ หน่วยงานรับเรื่องราวร้องทุกข์ภายในกระทรวงสาธารณสุข	๒๒
บทที่ ๔ ขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในที่ทำงานของกระทรวงสาธารณสุข	๒๓
๔.๑ กระบวนการรับเรื่องร้องเรียน	๒๓
๔.๒ กระบวนการดำเนินการทางวินัย	๒๖
๔.๒.๑ กรณีข้าราชการกระทำการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในการทำงาน	๒๖
๔.๒.๒ กรณีพนักงานราชการกระทำการล่วงละเมิดหรือคุกคาม ทางเพศในการทำงาน	๓๓
๔.๒.๓ กรณีลูกจ้างประจำ และพนักงานกระทรวงสาธารณสุข กระทำการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน	๓๖
บรรณานุกรม	๔๑
ภาคผนวก	๔๒
หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนที่สี่ ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๖๐ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๘ เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน	๔๓

	หน้า
<p>สำเนาคำสั่งกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๑๕๘๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่องละเมิดทางเพศหรือคุกคามทางเพศ ในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข และคณะทำงานจัดทำ ร่างนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่องละเมิดทางเพศ หรือคุกคามทางเพศในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข</p>	๖๓
<p>หนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม ๐๐๐๒/๔๒๕ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เรื่อง การขออนุญาตใช้เนื้อหาของรายงานโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การต่อสู้ภาคประชาสังคมเพื่อยุติการคุกคามทางเพศในที่ทำงาน กรมศึกษาสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)</p>	๖๖
<p>หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๐๑๐๒/๒๗๑๕ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ขออนุญาตใช้เนื้อหาของการศึกษา ค้นคว้าอิสระ</p>	๖๗
<p>หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๐๑๐๒/๔๖๗๗ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒ เรื่อง อนุญาตให้ใช้เนื้อหาของการศึกษา ค้นคว้าอิสระ เรื่อง การคุกคามทางเพศต่อสตรีในที่ทำงาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)</p>	๖๘
<p>สำเนาคำสั่งกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๗๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ โกล่เกลี่ยข้อพิพาทกรณีการล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข</p>	๖๙

บทที่ ๑

ความสำคัญของปัญหา

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การคุกคามทางเพศถือเป็นความรุนแรงต่อสตรีซึ่งปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี (Declaration on the Elimination of Violence against Women) ยืนยันว่าความรุนแรงต่อสตรีเป็นการละเมิด สิทธิ และเสรีภาพขั้นพื้นฐานของสตรี และตระหนักว่าความรุนแรงต่อสตรีเป็นปรากฏการณ์หนึ่งถึงถึงความเป็นมาของ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมบุรุษ และสตรีระหว่างกันได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ความรุนแรงต่อสตรี” ไว้ว่า หมายถึง การกระทำใดที่เป็นความรุนแรงที่เกิดจากความแตกต่างของบทบาท ทางเพศ (Gender-based violence) ซึ่งเป็นผลหรืออาจจะเป็นผลให้เกิดการทำร้ายร่างกายทางเพศหรือทางจิตใจ ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานแก่สตรี รวมทั้งการขู่ข่มขู่คุกคามกีดกันเสรีภาพทั้งในที่สาธารณะและที่ส่วนตัว (United Nations, 1993 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณรภักย์, ๒๕๕๔) ซึ่งการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ เป็นความรุนแรงทางเพศที่แสดงออกในรูปการแบ่งแยก โดยมีเรื่องเพศเป็นประเด็นหลักกีดกันเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผู้ถูกรักษาทั้งทางร่างกาย และจิตใจเกิดขึ้น ได้ในทุกสถานที่ทั้งในครอบครัว สถาบันการศึกษา สถานที่ท่องเที่ยวหรือแม้แต่สถานที่ทำงาน

พรวิภา วิภาณรภักย์ (๒๕๕๔) กล่าวว่า การคุกคามทางเพศต่อสตรีในสถานที่ทำงานมีรูปแบบที่หลากหลาย ส่วนใหญ่เป็นการคุกคามทางวาจาการสัมผัสทางกายรวมถึงการแสดงท่าทางที่สื่อความหมาย ทางเพศอีกด้วย การคุกคามทางเพศในสถานที่ทำงานเป็นภัยเงียบที่ไม่ปรากฏความจริงให้สังคมได้ อาจเป็นเพราะคนส่วนใหญ่มองว่าเหตุการณ์การคุกคามทางเพศต่อสตรีในสถานที่ทำงานเป็นปัญหาที่ใต้หรือเพื่อรักษาชื่อเสียง และภาพลักษณ์ของตัวบุคคลหรือองค์กรแต่ในปัจจุบันการรายงานเรื่องการคุกคามทางเพศต่อสตรีในสถานที่ทำงาน ปรากฏต่อสังคมมากขึ้นทำให้คนในสังคมเริ่มวิตกกังวลและหันมาตระหนักเกี่ยวกับเหตุการณ์การคุกคามที่เกิดขึ้น ทั้งนี้การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงานหรือเกี่ยวเนื่องจากการทำงานสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคนหญิง ทั้งชายและบุคคลหลากหลายทางเพศจากการกระทำของนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชารวมทั้งเพื่อนร่วมงานซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัวในเรื่องชีวิตทางเพศและสิทธิในการทำงานที่บุคคลควรได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมรวมทั้งยังขัดขวางโอกาสต่างๆในการทำงานที่มีประสิทธิภาพทั้งนี้สาเหตุสำคัญของการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงานก็คือการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายฉบับ โดยเฉพาะฉบับปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ ฉบับปีพุทธศักราช ๒๕๕ และฉบับปีพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิที่เท่าเทียมกันของหญิงชาย ห้ามการเลือกปฏิบัติโดยเงื่อนไขต่างๆรวมทั้งเงื่อนไขในเรื่องเพศ และยังให้มีการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายส่งผลให้หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องต้องนำไปกำหนดเป็นนโยบาย และทิศทางการดำเนินงาน อีกทั้งประเทศไทยยังได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติ ในทุกรูปแบบConvention (on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women: CEDAW) ทำให้ประเทศไทยมีข้อผูกพันในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของสตรีคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและความเป็นธรรมทางสังคมบนพื้นฐานในเรื่องเพศ อย่างไรก็ตาม

ตีสถานการณ์ การคุกคามทางเพศในสังคมไทยยังคงทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากสังคมไทยมองว่าการถูกล่วงละเมิด เป็นเรื่องที่น่าอับอายผู้หญิงที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศจึงมักไม่กล้าพูดถึงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นรวมทั้งไม่กล้าเรียกร้อง เอาผิดกับผู้กระทำ โดยในส่วนของถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน ยังคงเกิดขึ้นอยู่่าดังจะเห็นได้จากผลสำรวจของ“สวนดุสิตโพล” (“เดือนภัยผู้หญิง”, ๒๕๕๑ อ้างถึงใน กนกวรรณ ธรารวรรณ ,๒๕๕๔) ซึ่งได้สำรวจความคิดเห็นของผู้หญิงจำนวน,๑๕๓ คน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เกี่ยวกับการถูกลวนลาม หรือล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน ผู้ให้ความเห็นแยกเป็นข้าราชการผู้หญิง ๔๗๐ คน พนักงานรัฐวิสาหกิจ ๒๕๘ คน พนักงานบริษัทหญิง ๒๙๓ คน พนักงานธนาคารหญิง ๑๓๒ คน ผลการสำรวจพบว่าผู้ให้ความเห็น ต่างมีประสบการณ์ถูกคุกคามทางเพศในรูปแบบต่างๆโดยมักจะถูกใช้วาจาลามกมากที่สุด รองลงมา คือถูกลวนลาม ถูกเนื้อต้องตัว และอันดับสุดท้ายคือ การถูกชวนดูเว็บไซต์ลามกอนาจาร ถูกแตะโลมด้วยสายตา ผู้หญิงที่มีประสบการณ์ถูกคุกคามทางเพศเหล่านี้กล่าวว่าหัวหน้างานเป็นผู้กระทำการลวนลามทางเพศ รองลงมาคือ เพื่อนร่วมงาน ผู้มาติดต่องาน ลูกค้า คนงานและพนักงานรักษาความปลอดภัยภัรรโรง นอกจากนี้มูลนิธิเพื่อนหญิง

(พรวิภา วิภาณารักษ์, ได้เปิดเผยสถิติแนวโน้มความรุนแรงทางเพศ๒๕๕๔) ที่ผู้เสียหายมาขอรับคำปรึกษามีเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับปี.ศ.๒๕๕๑ที่มี๗๔๑คน ในจำนวนนี้เป็นถูกล่วงละเมิด ทางเพศ ๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐ขณะที่ปีพ.ศ. ๒๕๕๒ มี๗๗๕ คน ในจำนวนนี้เป็นถูกล่วงละเมิดทางเพศ ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ๑๑ อย่างไรก็ตามสิ่งที่มูลนิธิเพื่อนหญิงเป็นห่วงก็คือการล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน เพราะมีเพิ่มมากถึง ๑๘๘คน คิดเป็นร้อยละ๒๒ จากปีพ.ศ. ๒๕๕๑ ที่มีเพียง๘๘คน อีกทั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับมูลนิธิหญิงชายก้าวไกลเปิดเผยข้อมูลผู้ที่ถูกระทำรุนแรงได้ ถูกล่วงละเมิดทางเพศ และถูกล่วงละเมิด สิทธิมนุษยชน ในช่วงปีพ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๕๕ มีจำนวน๒,๕๗๔ ราย แบ่งเป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน รวม ๑,๓๔๐ เรื่องในจำนวนนี้มี๑๒๒ เรื่องที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเด็ก สตรี และความเสมอ ของบุคคล โดยสถานที่ที่ผู้หญิงตกเป็นเหยื่อนั้น ได้แก่ สถานที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ หน ที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน (สำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ, ๒๕๕๖)

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีการประกาศใช้กฎหมายที่มุ่งส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ และกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศได้แก่

๑.รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช๒๕๖๐หมวด๓สิทธิและเสรีภาพของปวงชน ชาวไทยมาตรา๒๗ได้วางหลักการเกี่ยวกับความเสมอภาคของเพศชายและหญิงโดยกำหนดให้เพศชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกันห้ามมิให้นำความแตกต่างของบุคคลในเรื่องเพศ และห้ามมาเป็นเหตุในการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็น

๒.พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) ๕๑พ. ศ.๒๕๕๑มาตรา.๒๕๘ได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตราโดยห้ามมิให้นายจ้าง ๑๖หัวหน้างาน ผู้ควบคุมงานหรือผู้ตรวจงานกระทำการล่วงเกินคุกคามหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศต่อลูกจ้างทั้งนี้ มาตรา๑๔๗ ของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ได้กำหนดโทษของผู้ที่ฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินสองหมื่นบาท

๓. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) มาตรา พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙๗ โดยกำหนดโทษของบุคคลที่กระทำการใดๆ ต่อผู้อื่น อันเป็นการรังแก ข่มเหง คุกคามหรือกระทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท และหากเป็นการกระทำในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัล หรือเป็นการกระทอันมีลักษณะส่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐ หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่หากเป็นการกระทำโดยอาศัยเหตุที่ผู้กระทำความผิดมีอำนาจเหนือผู้ถูกกระทำ อันเนื่อง ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา นายจ้าง หรือผู้มีอำนาจเหนือประการอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่ และปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๔. พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

๕. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘๓ (๘) กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่กระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศตามที่กำหนดในกฎ โดยมาตรา ๘๔ กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนสามัญที่ฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ เป็นผู้กระทำความผิดวินัย ซึ่งต่อมาก.พ. ได้ออก กฎ ก.พ. ว่าด้วยการกระทำอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อกำหนดรูปแบบการกระทำที่จะถือว่าเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามตามมาตราทางเพศ ๘๓ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ. ศ. ๒๕๕๑

๖. ประกาศคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์เรื่องมาตรฐานขั้นต่ำของสภาพการจ้างในรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๑๐ ห้ามมิให้นายจ้างผู้ซึ่งเป็นหัวหน้างานผู้ควบคุมงาน หรือกระทำการล่วงเกิน คุกคาม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศต่อลูกจ้าง

นอกจากนี้คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ ได้มีมติเห็นชอบร่างมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหการล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศในการทำงาน และให้หน่วยงานภาครัฐถือปฏิบัติและมอบหมายให้กระทรวงแรงงานขอความร่วมมือหน่วยงานภาคเอกชนรับร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานไปดำเนินการตามความเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายในเรื่องดังกล่าวแล้ว แต่สถานการณ์ของการล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศก็ยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งในส่วนของกระทรวงสาธารณสุขนั้นข้อมูลการล่วงละเมิด ทางเพศของกระทรวงสาธารณสุข ๓ ปีย้อนหลัง (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐) มีผู้กระทำการล่วงละเมิดทางเพศ จำนวนทั้งสิ้น ๙ คน โดยพบว่าผู้กระทำการล่วงละเมิดทางเพศ ดำรงตำแหน่งระดับหัวหน้า จำนวน ๕ และระดับปฏิบัติงาน จำนวน ๔ คน ถูกลงโทษทางวินัย จำแนกเป็นวินัยไม่ร้ายแรง จำนวน ๗ คน และวินัยร้ายแรง จำนวน ๒ คน ซึ่งเป็นบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขทั้งหมดไม่พบว่ามีบุคลากรในส่วนราชการ ระดับกรมที่กระทำความผิดการล่วงละเมิดทางเพศ กรณี(รายงานการประชุมคณะกรรมการจริยธรรม ประจำสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐, ๒๕๖๐) และจากกรณีข้าราชการพลเรือนสามัญเพศชายสังกัดกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวง

สาธารณสุขกระทำอนาจารผู้ได้บังคับบัญชาหญิง 1 รายในลักษณะไม่สมควรเป็นการคุกคามทางเพศ และมีพฤติกรรมใช้อำนาจข่มขู่ต่างๆทำให้ผู้ถูกกระทำเกิดความรู้สึกอึดอัด เกรงกลัวซึ่งปรากฏเป็นข่าวเมื่อเดือน สิงหาคม ๒๕๖๐ (รัฐบาลไทย,ทำให้เกิด๒๕๖๐) ความเสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ของกระทรวงสาธารณสุข ด้วยเหตุนี้กระทรวงสาธารณสุข โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงสาธารณสุขจึงจัดทำแนวปฏิบัติเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุขฉบับนี้ขึ้นเพื่อให้บุคลากรในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทุกคน ได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพ ในศักดิ์ศรีปราศจากการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในกา มีความตระหนักและมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ตลอดจนกำหนดมาตรการป้องกันและจัดการกับปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ที่เกิดขึ้นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการดำเนินการ

๑.๒.๑ เพื่อขับเคลื่อนมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิด หรือคุกคามทางเพศ ในการทำงานของ โรงพยาบาลพล

๑.๒.๒ เพื่อจัดทำแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิด หรือคุกคามทางเพศในการทำงานของ โรงพยาบาลพล

๑.๒.๓ เพื่อติดตามกำกับตามแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดดูแล หรือคุกคามทางเพศในการทำงานของโรงพยาบาลพล

บทที่ ๒

การประมวลทฤษฎีที่ถูกต้อง

แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำของ กระทบวงสาธารณสุขฉบับนี้ได้ประมวลทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประเด็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศที่ สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติทั้งระดับสังคม องค์กร และบุคคล ในส่วนนี้ขอนำเสนอเกี่ยวกับทฤษฎีมี รายละเอียดดังนี้

๒.๑ ความหมายของการคุกคามทางเพศ

คำว่า “การคุกคามทางเพศ” (Sexual Harassment) มีใช้ครั้งแรกในปี.ศ.๑๙๖๔ โดยอยู่ใน รูปแบบของบทบัญญัติเกี่ยวกับเพศว่าด้วยการจ้างงาน(Charney,1994 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณรภักย์, ๒๕๕๔) แต่เอกสารที่เผยแพร่สู่สาธารณชนเป็นครั้งแรกใน REDMAGAZINES โดยการออกแบบสอบถาม ผู้หญิง ๙,๐๐๐ คน เกี่ยวกับการถูกคุกคามทางเพศปรากฏว่าประมาณร้อยละ๙๐ เคยถูกคุกคามทางเพศ และหลังจากนั้นเป็นต้นมาการคุกคามทางเพศเริ่มปรากฏอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะเกี่ยวกับการจ้างงาน ใน ปัจจุบันสังคมได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศอย่างจริงจังจนทำให้มีผู้ให้ความหมาย เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศแตกต่างกันออกไปสำหรับสหรัฐอเมริกา (๑๙๘๐ อ้างถึงใน พรวิภาวิภาณรภักย์, ๒๕๕๔) ได้ให้นิยามของการคุกคามทางเพศว่า “เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ด้วยโดยจงใจหรือซ้ำว่าจรรยา ก เป็นการแสดงท่าที หรือการสัมผัสทางกายในลักษณะที่เป็นความหมายทางโดยที่ฝ่ายหญิงไม่พอใจและ ต้องการให้เกิดขึ้นในขณะที่ Irish Nurses Organization ได้ให้นิยามของการคุกคามทางเพศว่าเป็น พฤติกรรมที่ไม่ต้องการการตอบสนอง และเป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้เชื้อเชิญหรือพึงพอใจในท่าทีเกี่ยวกับเรื่อง เพศซึ่งแสดงออกโดยการคุกคาม ทำให้บุคคลที่ถูกคุกคามทางเพศรู้สึกถูกเหยียดหยามถูกศักดิ์ศรีและ หนักใจต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้น (Mr. kwicka, 1994 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณรภักย์,)๒๕๕๔

ใน ค.ศ. ๑๙๘๐ The Equal Employment Opportunity Commission (EEOC) ได้ให้ ความหมาย ของการคุกคามทางเพศว่าเป็นการแสดงที่สื่อให้เห็นถึงพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศ ไม่ว่าจะ เป็นทั้ง ร่างกายหรือทางวาจาโดยมีวัตถุประสงค์คือ

๑. การยอมจำนนต่อการมีพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศเพราะเป็นเงื่อนไขกำหนดการจ้างงาน
๒. การยอมจำนนหรือการปฏิเสธต่อการมีพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศซึ่งถูกนำมาเป็นพื้นใน การจ้างงาน
๓. การคุกคามทางเพศมีจุดมุ่งหมายซึ่งถือว่าเป็นการรบกวนการปฏิบัติงานของบุคคลโดยไม่มี เหตุผลโดยการขู่การเป็นศัตรูหรือทำให้สภาพแวดล้อมในที่ทำงานเป็นสถานที่ที่ไม่ปลอดภัย (Goodner,1994อ้างถึงในพรวิภา วิภาณรภักย์,)๒๕๕๔

การให้ความหมายของการคุกคามทางเพศนั้นมักจะส่งผลถึงพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ

ซึ่งอาจมีความรุนแรงน้อยปานกลาง หรือมากโดยขึ้นอยู่กับปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาของแต่ละบุคคล (Charney, 1994 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณารักษ์,)๒๕๕๔จะเห็นได้ว่าในนิยามหรือความหมายของการคุกคาม ทางเพศนั้นครอบคลุมพฤติกรรม ๓ ลักษณะด้วยกันคือ

๑. เป็นพฤติกรรมทางเพศที่เกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดทางเพศทั้งทางร่างกายและวาจา
๒. เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยที่ฝ่ายหญิงไม่ได้เชื่อหรือพอใจ หรือเชิญต้องการให้เกิดขึ้น
๓. เป็นพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศซึ่งถือว่าเป็นการคุกคามเหยียดหยามสิทธิสตรีและความสามารถในการทำงานของสตรี

การคุกคามทางเพศจะแตกต่างกันในเรื่องการพูดจาการประจบประแจงเกี่ยวกับการขึ้นชมฝ่ายตรงข้ามหรือแม้แต่การกระทำชำเราฉะนั้นการคุกคามทางเพศจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของการจ้างงานเพศหญิงในปัจจุบัน(Charney, 1994 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณารักษ์,๒๕๕๔) หญิงที่ตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศจะถูกพบในทุกลักษณะชนิดของงานอายุสี่ปีและสภาพฐานะทางเศรษฐกิจ (Kaye,Donald &Merker,1994 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณารักษ์,๒๕๕๔) โดยปกติแล้วการคุกคามทางเพศนั้นจะเป็นปัญหา มากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับพฤติกรรมผู้ทำการคุกคามพฤติกรรมผู้ถูกคุกคามพฤติกรรมของผู้คุกคาม/พฤติกรรมของบุคคลรอบข้างและพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่รอบข้าง/พฤติกรรมของผู้ถูกคุกคาม (Chamey,1994 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณารักษ์,๒๕๕๔)

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) ได้นิยาม การคุกคามทางเพศในที่ทำงานไว้ว่าเป็นพฤติกรรมทางเพศอย่างหนึ่งซึ่งเป็นที่น่ารังเกียจและเป็นการต่อ ผู้ถูกกระทำการคุกคามทางเพศในที่ทำงานต้องมีลักษณะสองประการดังนี้

- ๑.การแลกเปลี่ยนกันกล่าวคือมีการให้ผลประโยชน์เรื่องงานเช่นการขึ้นค่าตอบแทนการเลื่อนตำแหน่งขึ้นหรือแม้แต่การจ้างงานต่อไปถ้าเหยื่อยอมมีพฤติกรรมทางเพศบางอย่างตามที่ต้องการ
๒. การสร้างสภาพการทำงานที่ไม่เป็นมิตรซึ่งทำให้เกิดเหตุที่คุกคามเหยื่อหรือทำให้เหยื่อทั้งนี้ พฤติกรรมที่องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) ถือว่าเป็น การคุกคามทางเพศประกอบด้วยทางกาย ได้แก่ ใช้ความรุนแรงทางกายสัมผัสเข้าใกล้ชิดโดยไม่จำเป็นทาง วาจาได้แก่ออกความแหหรือถากถำเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะหรือพฤติกรรมทางเพศการละเมิดด้วยการติดต่อทาง โทรศัพท์การไม่ใช้วาจา ได้แก่ ฝืนปาก แสดงท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศแสดงวัตถุทางเพศ

การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ หมายถึงการกระทำใด ๆ หรือพฤติกรรมที่สื่อไปในทางเพศที่ เป็นการบังคับใช้อำนาจที่ไม่พึงปรารถนาด้วยวาจา ข้อความ ท่าทาง แสดงด้วยเสียง รูปภาพ ข้อมูลทาง อิเล็กทรอนิกส์ หรือสิ่งของลามกอนาจารเกี่ยวกับเพศ หรือกระทำอย่างอื่นทำนองเดียวกัน โดยประการที่ น่าจะทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนรำคาญ ได้รับความอับอาย หรือรู้สึกถูกละเมิดและให้หมาย รวมถึงการติดตามรังควานหรือการกระทำการใดที่ก่อให้เกิดบรรยากาศไม่ปลอดภัยทางเพศ โดยเฉพาะจาก การสร้างเงื่อนไขซึ่งมีผลต่อการจ้างงาน การสรรหา หรือการแต่งตั้ง หรือผลกระทบอื่นใดต่อ ทั้งใน หน่วยงานของรัฐและเอกชนรวมถึงสถาบันการศึกษา

จะเห็นได้ว่าความหมายของการคุกคามทางเพศมีผู้ให้ความหมายแตกต่างกันออกไปแต่สิ่งหนึ่ง ที่ เหมือนกัน คือ การแสดงพฤติกรรมที่สื่อความหมายในเรื่องเพศโดยที่ฝ่ายถูกคุกคามรู้สึกไม่พอใจและไม่

ต้องการให้เกิดขึ้นซึ่งก็มีทั้งการใช้วาจาการสัมผัสทางกายหรือการแสดงสัญลักษณ์ที่แสดงความหมายในทางเพศ แม้บางรายอาจมีความรุนแรงน้อยแต่บางรายก็มีความรุนแรงมาก ซึ่งดูได้จากสาเหตุของปัญหา ความรุนแรง ของปัญหาแนวทางแก้ไขและตัวของผู้ถูกคุกคามเองว่ามีความวิตกกังวลหรือรบกวนมากเพียงใด (International Labour Organization, 2007 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณรภักย์,๒๕๕๔)

๒.๒ รูปแบบของการคุกคามทางเพศ

Beavais (1986 อ้างถึงใน พรวิภาวิภาณรภักย์,๒๕๕๔) ได้จำแนกรูปแบบของการคุกคามทางเพศ ออกเป็น ๔ รูปแบบ ตามคู่มือคือ

๑. ชายคุกคามหญิง(Male Harass Female)
๒. หญิงคุกคามชาย(Female Harass Male)
๓. พวกรักต่างเพศคุกคามพวกรักร่วมเพศ(Heterosexual Harass Homosexual)
๔. พวกรักร่วมเพศคุกคามพวกรักร่วมเพศ(Homosexual Harass Heterosexual) แมคคินนอน(Mackinon,1979 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณรภักย์,๒๕๕๔) ได้แบ่งรูปแบบพฤติกรรมของการคุกคามทางเพศ

ออกเป็น ๔ รูปแบบ คือ

๑. การใช้วาจาเช่นการพูดจาล้อเลียนเรื่องเพศการขอนัดและการพูดคุยกยอที่ปราศจากความหมาย
๒. การสัมผัสทางกายเช่นการแตะ การลูบหลังการกอดรัดและการจูบ
๓. การนัดหมายอันไม่เป็นที่ต้องการ
๔. การร่วมประเวณีหรือการข่มขืนในขณะที่ทำงาน Working Women United Institute (WWUI) (อ้างถึงในพรวิภา วิภาณรภักย์,๒๕๕๔) ได้เสนอรูปแบบของพฤติกรรมของการคุกคามทางเพศ ๖ รูปแบบ คือ

๑. การยั่วยุหัวเราะและการขำเลียมองดูรูปร่างของผู้หญิงอย่างไม่รู้จักหยุด
๒. การพยายามสัมผัสตัวของฝ่ายหญิงอยู่เสมอ
๓. การขู่ผู้หญิงให้ยอมจำนนต่อการคาดคั้นหรือการเหน็บแนม
๔. การจับตัวผู้หญิงซึ่งอยู่กันตามลำพังเพื่อความใกล้ชิดทางเพศซึ่งเป็นการฝืนใจ
๕. การชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์อย่างเปิดเผยโดยมักจะขู่ถึงการออกจากงานหรือการเลื่อนตำแหน่ง
๖. การมีความสัมพันธ์ทางเพศโดยการฝืนใจฝ่ายหญิง

นอกจากนี้ เทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ประชาชนทั่วไปสามารถอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวก ยังส่งผลให้เกิดการคุกคามทางเพศในรูปแบบใหม่ ผ่านทางสื่อสังคม(Social Media) เช่น การส่งภาพลามกอนาจารเกี่ยวกับเพศ ผ่านทางโปรแกรมประยุกต์(application)ไลน์การส่งข้อความก่อกวนทางเพศอย่างต่อเนื่อง การข่มขู่ว่าจะนำภาพลามกอนาจารของผู้เสียหายไปเผยแพร่ บนสื่อสังคมออนไลน์Social(Media)

๒.๓ ทฤษฎีที่ใช้อธิบายการคุกคามทางเพศ:สาเหตุและการดำเนินการแก้ไข

ทฤษฎีที่ใช้อธิบายการคุกคามทางเพศได้แบ่งออกเป็น ๕ แนวคิดดังนี้ (Lee, Croninger, Linn, & Chen, 1996 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณารักษ์, ๒๕๕๔)

๒.๓.๑ ทฤษฎีทางชีว (biological theory)

ทฤษฎีนี้อ้างอิงความแตกต่างทางกายภาพระหว่างเพศลักษณะของร่างกายและฮอร์โมน ที่แตกต่างกันทำให้เพศชายก้าวร้าวมากกว่าเพศหญิงแนวคิดนี้กำหนดให้เพศชายเป็นผู้รุกรานและเพศหญิง เป็นเหยื่อของการลวนลามทางเพศถึงแม้ว่าเพศชายจะได้รับการสอนให้มีการควบคุมตนเองแต่ก็ยากต่อการเปลี่ยนแปลง สิ่งที่มีอยู่ตามแนวคิดนี้วิธีที่ดีที่สุดในตัวคือการปกป้องกันและมักจะจำกัดวงที่ผู้หญิงถึงแม้การลงโทษ เพศชายที่เป็นผู้รุกรานอาจจะเป็นประโยชน์กับสังคมแต่อาจจะไม่มีประสิทธิผลในการเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้ถูกต่อต้านเนื่องจากมีตัวอย่างที่ปรากฏว่ามีการลวนลามผู้ชายและมีอัตราเพิ่ม

๒.๓.๒ ทฤษฎีพัฒนาการ (developmental theory)

แนวคิดนี้กำหนดให้บุคคลเรียนรู้ที่จะสื่อสารความรู้สึกผ่านทางปฏิสัมพันธ์บุคคลที่เยาว์วัยกว่ามีความยากลำบากในการสื่อสารความรู้สึกทางบวกและทางลบที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศการดึงดูดทางเพศไม่สามารถที่จะแสดงความรู้สึกให้เหมาะสมทางสังคมได้ จึงนำไปสู่ลักษณะพฤติกรรมที่ลวนลามคมได้ โดยวัยรุ่นหญิงมีทักษะทางสังคมมากกว่าวัยรุ่นหญิงมีพฤติกรรมที่ลวนลามน้อยกว่าชายแต่เมื่อบุคคล มีวุฒิภาวะมากขึ้นพฤติกรรมนี้จะลดลงถึงแม้บางคนไม่ได้เรียนรู้พฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมแนวคิดนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างการตระหนักรู้ตนเองความเข้าใจและทักษะการสื่อสาร แต่มีแนวคิดที่ค้านทฤษฎีนี้คือการคงอยู่ของการลวนลามทางเพศในที่ทำงานและข้อเท็จจริงที่ว่าคนบางคน ดูเหมือนว่าได้รับการถ่ายทอดทางสังคมที่ดี แต่ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมลวนลามทางเพศ

๒.๓.๓ ทฤษฎีสถิตฐานทางโรค

แนวคิดนี้ถือว่าการลวนลามทางเพศเป็นรูปแบบพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์ทาง ที่รุนแรงเช่นเดียวกับการทำร้ายทางเพศและความรุนแรงในครอบครัวความเจ็บปวดบอบซ้ำที่เหยื่อได้รับ เป็นสาเหตุทำให้สูญเสียความสามารถที่จะเข้าใจและเห็นว่าตนเองเป็นผู้ผิดวิธีการบำบัดด้วยกลุ่ม และการทำให้หายขาด (sublimation) โดยใช้กิจกรรมทางสังคมเป็นรูปแบบหนึ่งที่เป็นไปได้มากที่สุดของกา แต่การเปลี่ยนแปลงใช้เวลานานและเสียค่าใช้จ่ายมากแนวคิดนี้ถือว่าการลวนลามทางเพศเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับคนทั่วไป ไม่ใช่เรื่องร้ายแรงโดยสมาคมจิตวิทยาของอเมริกาไม่ได้จัดประเภทของการลวนลามทางเพศ เป็นความผิดปกติทางจิต

๒.๓.๔ ทฤษฎีการทำร้ายโดยผู้มีอำนาจ (abuse of power theories)

ทฤษฎีนี้กำหนดแนวคิดไว้ ๓ แบบ ที่อธิบายกลไกการลวนลามทางเพศที่ผู้ชายข่มหรือครอบงำผู้หญิงไว้ดังนี้

๒.๓.๔.๑ การลวนลามทางเพศเป็นรูปแบบของการสนธิสนมที่พิเศษ (exclusionary intimidation) โดยคนที่มักจะปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความกรุณาอาจเป็นการลวนลามโดยเปลี่ยนเงื่อนไขเป็นการขู่ขู่ในเรื่องสิทธิพิเศษทางสังคมแรงจูงใจของผู้บุกรุกจะโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวที่จะสนธิสนมกับเหยื่อโดยตรง ที่ได้รับใหม่การลวนลามทางเพศจะเป็นการคงรักษาผู้หญิงให้สงบ

๒.๓.๔.๒ การทำร้ายของผู้มีอำนาจในองค์กร(abuse of organizational power) ตามแนวคิดนี้คนที่อยู่ในหน่วยงานมีปริมาณอำนาจที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับบทบาทเช่นนายจ้างมีอำนาจเหนือลูกจ้างอาจารย์มีอำนาจเหนือศิษย์การลวนลามทางเพศเป็นผลโดยตรงมาจากอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน ระหว่างชายหญิงในองค์กรการลวนลามทางเพศจึงเป็นการใช้อำนาจโดยทั่วไปผู้ชายมีบทบาทอำนาจสูงในหน่วยงาน แนวคิดนี้ถือว่าอำนาจเป็นการให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบที่ไปด้วยกันกับอำนาจแนวคิดนี้จะไม่สามารถอธิบาย การลวนลามทางเพศระหว่างเพื่อนได้

๒.๓.๔.๓ การทำร้ายของผู้มีอำนาจทางสังคม(abuse of societal power) แนวคิดนี้ สังคมให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ชายให้มีอำนาจเหนือผู้หญิงโดยผู้ชายเป็นตัวหลักสำคัญในการทำพฤติกรรมการลวนลาม ทางเพศ

๒.๓.๕ ทฤษฎีทางวัฒนธรรม (Culture theories)

แนวคิดนี้มีทั้งส่วนที่แตกต่างจากทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วและคาบเกี่ยวกัน แต่โดยหลักการแล้วทฤษฎีนี้เป็นวัฒนธรรมที่รายล้อมกับเหตุการณ์ของการลวนลามทางเพศที่เกิด มากกว่าบุคคลหรือสังคมที่ใหญ่กว่าทฤษฎีวัฒนธรรมที่จะกล่าวถึงในนี้มี๔แนวคิดที่ได้มาจากทฤษฎีทางจิตวิทยา สังคมวิทยาและทฤษฎีความเป็นผู้หญิงดังนี้คือ

๒.๓.๕.๑ แนวคิดทางวัฒนธรรมของฟรอยด์(Freudian culture approach) แนวคิดนี้กล่าวถึงการมีอยู่ของการลวนลามทางเพศว่าเป็นความล้มเหลวของวัฒนธรรมที่จะเก็บกดหรือการทำงาน ที่มีศักยภาพของแรงผลักดันที่ทำลายล้างระหว่างแรงขับที่ดำรงรักษาตนเองและแรงขับทำลายล้างตนเองในคน การควบคุมแรงผลักดันนี้เป็นจุดมุ่งหมายของสังคมการลวนลามทางเพศเป็นสัญลักษณ์ของสังคมที่แตกสลาย และเป็นภัยที่สำคัญต่อความมีระเบียบของสังคมทฤษฎีนี้อาจอธิบายได้ว่าทำไมคนที่มีความประพฤติดีจำนวนมาก จึงเรียกร้องให้มีการเก็บกดกิจกรรมก้าวร้าวและกิจกรรมทางเพศของวัยรุ่นและวิธีการตอบสนองกับการลวนลาม ทางเพศอีกวิธีหนึ่งคือการสร้างกฎประเพณีและพิธีกรรมต่างๆที่จะช่วยให้ผู้ชายและผู้หญิงดูแลแรงเก็บกดผลักดันที่ ทำลายล้างนี้

๒.๓.๕.๒ แนวคิดโครงสร้าง(structural approach) แนวคิดนี้เน้นบรรทัดฐาน ของสถานศึกษาที่คำนึงถึงเรื่องเพศและความก้าวร้าวทฤษฎีวัฒนธรรมนี้สนับสนุนการเปลี่ยนโครงสร้างว่าเป็นวิธีหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลทฤษฎีนี้อาจให้ความใส่ใจไปยังโครงการที่เป็นทางการและมีความชัดเจน เช่นกฎระเบียบวินัยของสถานศึกษา ทฤษฎีนี้อาจมองไปที่โครงสร้างของสถานศึกษาที่มีความชัดเจนน้อย เช่นเรื่องราวของสิ่งที่ร้องทุกข์ได้รับการดำเนินการจริงความอดทนต่อพิธีกรรมและพฤติกรรมที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งการดำเนินการเช่นนี้ขัดกับการไม่ยอมรับอย่างเป็นทางการขององค์กรในเรื่องการลวนลามทางเพศ สิ่งที่เป็นปรปักษ์ ของแนวคิดโครงสร้าง คือการมองว่าการตอบโต้นี้เป็นสิ่งที่ฝังแน่นและไม่เพียงพอสำหรับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ ความเชื่อและค่านิยมที่ซับซ้อนของคน

๒.๓.๕.๓ แนวคิดทฤษฎีวิกฤต (critical theory approach) แนวคิดนี้ใกล้เคียงกับทฤษฎีผู้มีอำนาจแต่แนวคิดทฤษฎีวิกฤตเน้นวัฒนธรรมการทำร้ายทางสังคมของสถานศึกษาทฤษฎีทั้งสองมองการลวนลามทางเพศในเรื่องความรุนแรงและความก้าวร้าวทางเพศในสังคมที่ว่ามิสาเหตุจากการโฆษณาใหญ่ขึ้นและการบริโภคนิยมทฤษฎีนี้มองว่าเป็นการเก็บกดทางสังคมที่ยาวนานในรูปแบบต่างๆ

ทางกฎหมาย ของความก้าวร้าวเช่นประเด็นที่ซ่อนเร้นของการถ่ายทอดทางสังคมในการ ลวนลามทางเพศ ตามแนวคิดนี้ศึกษา เป็นการแสดงออกของนักศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีความแปลกแยกซึ่ง มีสาเหตุมาจากความรุนแรง ที่ได้รับในสภาพแวดล้อมที่ถูกเก็บกด ในทางปฏิบัติสถานศึกษาสามารถ ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมได้โดยการจัด ให้มีความเมตตากรุณา โดยปัญหาต่างๆที่เก็บกดสามารถเปิดกว้าง พุดคุยได้เพื่อผู้เรียนจะได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมสถานศึกษามากขึ้นการตัดสินใจจะได้สัมพันธ์ใกล้ชิดกับชีวิต จริงของผู้เรียนและบุคลากรยิ่งขึ้น

๒.๓.๕.๔ แนวคิดจริยธรรม(ethical view) แนวคิดนี้จะเห็นว่าการลวนลามทาง เพศ เป็นสัญลักษณ์ของความล้มเหลวขององค์กรที่จะปลูกฝังศีลธรรมจรรยาและความซื่อสัตย์ให้กับสมาชิก วิธีการแก้ไข วิธีหนึ่งได้แก่การเพิ่มความใส่ใจขององค์กรกับพันธกิจทางด้านศีลธรรม จริยธรรมและเชื่อมโยง ให้เกี่ยวข้องกับ สมาชิกโดยเน้นพฤติกรรมทางศีลธรรมจริยธรรมสถานศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ

๒.๔ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศ

ทฤษฎีการคุกคามทางเพศที่กล่าวถึงในข้างต้นนั้นแต่ละทฤษฎีมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถ ปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศได้อย่างครอบคลุมดังนั้นเลนนิค-ฮอลล์ (Lengnick-Hall, 1995 อ้างถึงใน พรวิภาวิภาณราษฎร์,๒๕๕๔) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาทฤษฎีการคุกคามทางเพศในสถานที่ทำงานโดย ทฤษฎีนี้ ระบุลักษณะบุคคลที่เป็นผู้คุกคามว่ามีบุคลิกภาพอย่างไรโดยดูจากพฤติกรรมในอดีตและ บุคลิกภาพ เช่น พวกฉวยโอกาส พวกไม่รู้ตัวสถานการณ์ที่มีโอกาสทำให้เกิดการคุกคามทางเพศในที่ทำงาน เช่น สัตว์สวนชายหญิง ไม่เท่ากันมีเพศใดเพศหนึ่งมากกว่าอีกเพศและบรรยากาศส่งเสริมทางเพศ แนวคิดนี้ กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบุคคล และสถานการณ์ที่จะทำให้มีประสบการณ์ถูกคุกคาม ทางเพศโดยพฤติกรรม การคุกคามทางเพศสามารถแปรเปลี่ยนตามมิติ๓ได้แก่ปริมาณความถี่ความรุนแรง และรูปแบบโดยพฤติกรรม สามารถมีความต่อเนื่องจากการเกิดขึ้นครั้งเดียวจนถึงบ่อยมากพฤติกรรมอาจจะ มีความรุนแรงมากเช่นถูกข่มขืน หรือรุนแรงน้อยเช่นภาษาที่หยาบคายการรุกรานและพฤติกรรมอาจอยู่ใน รูปทางกายภาพเช่นการสัมผัส ที่ไม่ต้องการหรือในรูปภาพเช่นข้อเสนอทางเพศที่ไม่ต้องการโดยที่เหยื่อมี การตอบสนองการคุกคามทางเพศ โดยตรง ได้แก่การเผชิญหน้ากับผู้คุกคามหรือร้องทุกข์อย่างเป็นทางการ หรือเป็นการตอบสนองทางอ้อม ได้แก่การหลบหนีหลีกเลี่ยงหรือไม่ใส่ใจผู้คุกคามซึ่งการตอบสนองของ เหยื่อได้รับการแทรกแซงจากการแปล ความหมายพฤติกรรมนั้นและการกระทำขององค์กรที่มีต่อพฤติกรรม นั้นโดยประวัติส่วนบุคคลและภูมิหลัง ของเหยื่อจะมีอิทธิพลในการกำหนดว่าพฤติกรรมนั้นเป็นการคุกคาม ทางเพศหรือไม่และการตอบสนอง ของบุคคลอื่นอาจมีอิทธิพลต่อความน่าจะเป็นของการตอบสนองพฤติกรรมนั้น เช่นเพื่อนร่วมงานอาจจะบอกว่า เหยื่อวิตกไปเองทำให้เหยื่อมีการประเมินพฤติกรรมใหม่การดำเนินการองค์การมีส่วน สำคัญในการแปลความหมาย พฤติกรรมว่าเป็นการคุกคามทางเพศและมีส่วนที่แทรกอยู่ระหว่างความสัมพันธ์ ในการตอบสนองขอ และผลลัพธ์ของบุคคลและองค์กรเช่นองค์กรที่มีการดำเนินการที่เหมาะสมในทันที อาจลดผลกระทบทางลบต่อการคุกคามทางเพศที่มีต่อผลลัพธ์ของบุคคลเช่นผลการปฏิบัติงานในทำนอง เดียวกันผลกระทบทางลบ ที่มีต่อผลลัพธ์ของบุคคลจะลดผลกระทบทางลบต่อผลลัพธ์องค์กรด้วย

๒.๕ ผลกระทบของการคุกคามทางเพศที่มีต่อผู้ถูกคุกคามทางเพศ

การคุกคามทางเพศจะมีผลกระทบอย่างมากมายต่อเหยื่อ หรือผู้ถูกคุกคามทางเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการทำงาน เห็นได้จากการศึกษาของ US. Merit Systems Protection Board จาก การสุ่มตัวอย่างพบว่า ประมาณร้อยละ๒๕ ของผู้หญิงมีการเปลี่ยนแปลงที่ทำงานเนื่องจากถูกคุกคามทาง

เพศ(Kayeetal.,1994 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณรภักย์,๒๕๕๔) นอกจากนี้การคุกคามทางเพศยังมีผลต่อทาง เศรษฐกิจและการศึกษา ของผู้ถูกคุกคามอีกด้วยอาทิความสามารถในการศึกษาการทำงาน โอกาสก้าวหน้า ในการทำงานความสัมพันธ์ อันดีระหว่างบุคคลตลอดจนความมั่นใจในการทำงานลดลงซึ่งผลกระทบเหล่านี้ ส่งผลทำให้คุณภาพชีวิต ของผู้ถูกคุกคามลดลงนอกจากนี้ยังพบว่าประมาณร้อยละ ๙๐ เกิดความผันแปรทางด้านอารมณ์ (Charney, 1994 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณรภักย์,๒๕๕๔) คือเกิดความเครียดมีอารมณ์ โกรธกลัวซึมเศร้า อยากร้องไห้โดยไม่ทราบสาเหตุมีความวิตกกังวล และรู้สึกต่ำต้อยคิดอยู่เสมอว่าทำไม เหตุการณ์เช่นนี้ จึงเกิดขึ้นกับตนเองนอกจากผลกระทบทางด้านจิตใจแล้วยังมีผลกระทบทางด้านร่างกาย ด้วยเช่นเบื่ออาหาร รับประทานอาหารไม่ค่อยได้ซึ่งเกิดจากความวิตกกังวลน้ำหนักลดปวดศีรษะไม่ทราบ สาเหตุนอนไม่ค่อยหลับ พักผ่อนได้น้อยไม่มีสมาธิ และอาจมีปัญหาทางด้านระบบทางเดินหายใจและระบบ ทางเดินปัสสาวะซึ่งอาการ ดังกล่าวจะเป็นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพฤติกรรมทางเพศที่ถูกคุกคามและการ ปรับตัวของผู้ถูกคุกคามทางเพศเอง โดยอาการเริ่มแรกของผู้ถูกคุกคามทางเพศคือมีความสงสัยหรือรู้สึก สับสนว่าตัวเองผิดหรือไม่ในพฤติกรรม ที่เกิดขึ้นและเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นได้อย่างไรผู้ถูกคุกคามทาง เพศอาจปฏิเสธว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่เป็นความจริงซึ่งอาจเป็นเพราะตกใจมากเกินไปที่ถูกคุกคามทาง เพศอย่างต่อเนื่องตลอดจนมีความวิตกกังวล ตลอดเวลา ผู้ถูกคุกคามทางเพศจะเกิดความรู้สึกในแง่ที่ไม่ดีต่อ สถาบันการศึกษาหรือสถานที่ทำงานกำลัง ศึกษาหรือทำงานอยู่เมื่อปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขจะทำให้ความ วิตกกังวลเพิ่มพูนมากขึ้นทำให้ผู้ถูกคุกคาม ทางเพศเกิดภาวะซึมเศร้านอกจากนี้ความมั่นใจในตนเองยังถูก ทำลายด้วย เมื่อถึงจุดวิกฤตตัวของลูก จะลดคุณภาพในการทำงานลงในขณะที่นักเรียนนักศึกษาจะสนใจ ในการเรียนลดลงและในที่สุดเมื่อไม่สามารถ แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ผู้ถูกคุกคามทางเพศก็จะเกิดอาการทาง จิตซึ่งต้องได้รับการแก้ไขและรักษาจากจิตแพทย์ และผู้เชี่ยวชาญต่อไป (Charney, 1994 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณรภักย์,๒๕๕๔)

กล่าวโดยสรุปก็คือการคุกคามทางเพศมีผลกระทบทั้ง๒ด้านคือกระทบต่อบุคคล และ กระทบต่อองค์กรซึ่งหมายถึงสถานที่ทำงานและสถานศึกษาโดยส่วนบุคคลนั้นจะมีผลกระทบอย่างมาก ต่อ จิตใจอารมณ์สังคมตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ถูกคุกคามทางเพศซึ่งถ้าเกิดในสถานที่ทำงานก็จะทำให้ ผู้ถูกคุกคามทางเพศต้องสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ เช่นในกรณีผู้ถูกคุกคามทางเพศต้องออกจากงานหรือโอกาส ในความก้าวหน้าในการทำงานลดลงแต่ถ้าเกิดกับนักเรียนนักศึกษาแล้วคุณภาพในการศึกษาจะลดลง ซึ่งมี ผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของผู้ถูกคุกคามทางเพศและอาจมีผลต่อบุคคลที่อยู่รอบข้างไม่ว่าจะเป็นญาติ พี่ น้องเพื่อนร่วมงาน และสังคมรอบข้างของผู้ถูกคุกคามทางเพศสำหรับผลต่อองค์กรซึ่งหมายถึงสถานที่ ทำงาน และสถานศึกษานั้นจะทำให้สถานที่ทำงานหรือสถานศึกษานั้นเป็นสถานที่ซึ่งไม่ปลอดภัยทำให้มีการ ปรับเปลี่ยน ผู้ทำงานอยู่เสมอขวัญและกำลังใจของผู้ทำงานลดลงซึ่งทำให้ผลผลิตของงานที่ต่ำลงด้วย

๒.๖ การช่วยเหลือทางด้านจิตใจสำหรับผู้ที่ถูกคุกคามทางเพศ

ประมาณร้อยละ๑๒ ของผู้ที่ถูกคุกคามต้องการความช่วยเหลือทางด้านจิตใจ(Charney, 1994 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณรภักย์,๒๕๕๔) ในการประเมินภาวะของผู้ที่ถูกคุกคามทางเพศและการดูแล ผู้ ที่มีปัญหาทางด้านจิตใจนั้นพบว่ามีความแตกต่างกันตามลักษณะของผู้ป่วยแต่ละบุคคลเช่นประเภทหรือ ชนิด ของการคุกคามทางเพศการปรับตัวของผู้ถูกคุกคามอายุเพศ สถานภาพ ของผู้ถูกคุกคามทางเพศเป็น ต้น สำหรับการรักษานั้นจะเริ่มต้นเหมือนกันคือเริ่มด้วยการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลประกอบการรักษา

ทั้งนี้ผู้ถูกคุกคามทางเพศโดยส่วนใหญ่จะแสดงออกให้เห็นในลักษณะของความไม่แน่ใจ ในการเข้าหาบุคคลที่จะรับปรึกษาแล้วคือไม่แน่ใจว่าผู้ที่ให้คำปรึกษาจะช่วยเหลือตนเองได้หรือไม่และไม่แน่ใจ ในผู้ให้คำปรึกษาโดยคิดว่าผู้ที่รับปรึกษาอาจจะคิดว่าตนเอง(ซึ่งหมายถึงผู้ถูกคุกคามทางเพศ)เป็นผู้สร้างปัญหา ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะทำให้ผู้ถูกคุกคามทางเพศเกิดความเครียดซ้ำสองแต่ในรายที่ผู้ถูกคุกคามทางเพศไว้วางใจ ในผู้ให้คำปรึกษาปัญหาอาจจะไม่เกิดขึ้นได้อย่างไรก็ตามการแก้ไขที่สำคัญก็คือตัวผู้ให้คำปรึกษาต้องสร้าง สัมพันธภาพส่วนบุคคลโดยการแสดงความมั่นใจให้ผู้ถูกคุกคามทางเพศเห็นว่าผู้ให้คำปรึกษาจะสามารถ ผู้ถูกคุกคามทางเพศได้โดยการพยายามเข้าใจในสถานการณ์ที่ผู้ถูกคุกคามทางเพศได้ประสบมาซึ่งอาจจะต้อง ใช้ระยะเวลาพอสมควรในขั้นตอนนี้โดยเมื่อผู้ถูกคุกคามทางเพศเกิดความไว้วางใจ ในผู้ให้คำปรึกษาแล้ว ความเครียดครั้งที่สองจากผู้ถูกคุกคามทางเพศก็สามารถทำการรักษาในขั้นต่อไปได้จะหมดลง

ผู้ที่ได้ให้คำปรึกษาแก่ผู้ถูกคุกคามต่างยอมทางเพศรับว่าปัจจัยพื้นฐานและปัญหาของการ สัมภาษณ์ ก็คือการผูกมิตรกับผู้ถูกคุกคามทางเพศนั่นเองซึ่งคาร์แมน(Carman, 1989 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณารักษ์,๒๕๕๔) ได้ให้ข้อสังเกตว่าผู้ถูกคุกคามทางเพศต้องการความอบอุ่นความปลอดภัยนั้นจึง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ความสามารถเพื่อสร้างความสัมพันธ์ต่อผู้ถูกคุกคามทางเพศอย่างเต็มที่ให้ผู้ถูก คุกคามได้เล่าเรื่องประสบการณ์เกี่ยวกับการถูกคุกคามทางเพศภายใต้สภาวะอารมณ์และความรู้สึกที่ ปลอดภัยเมื่อผู้ถูกคุกคามทางเพศเริ่มให้ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับผู้ให้คำปรึกษาก็จะสามารถหาทาง แก้ไขปัญหาต่างๆได้ในที่สุดจากการให้การปรึกษาพบว่า การให้ข้อมูลที่เป็นจริงและการเข้าใจในปัญหาของผู้ ถูกทางเพศที่ได้ประสบมาเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศจะช่วยให้การรักษาประสบความสำเร็จนอกจากนี้การ เรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาพร้อมกันจะทำให้ผู้ถูกคุกคามทางเพศเองจะสามารถปรับตัว เพื่อแก้ไขปัญหาและ ดำรงในสังคมได้ตามอัตรภาพ (Charney,1994 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณารักษ์,๒๕๕๔)

๒.๗การป้องกันและแก้ไขการคุกคามทางเพศ

The American Nurses Association (ANA) (Mrkwickaq, 1994 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณารักษ์, ๒๕๕๔) ได้เสนอวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาการคุกคามทางเพศโดยเสนอไว้ ๒ ระดับคือ ระดับนายจ้าง ผู้บริหารและระดับลูกจ้างดังนี้

๑. ระดับนายจ้างผู้บริหาร(Employer Prevention) ต้องมีการกำหนดนโยบายและแจ้ง ให้ ลูกจ้างทราบเกี่ยวกับนโยบายการห้ามมีการคุกคามทางเพศในสถานที่ทำงานมีการกำหนดวิธีการฟ้องร้อง หรือการเสนอรายงานเมื่อถูกคุกคามทางเพศโดยการปิดประกาศให้ทราบโดยทั่วกันนอกจากนี้ควรมีการฝึก ผู้บริหารในระดับต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและหาวิธีการจัดการเมื่อมีการคุกคามทางเพศเกิดขึ้น ทั้งนี้ต้อง ได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และต่อเนื่องจากนายจ้างผู้บริหาร และลูกจ้าง

๒. ระดับลูกจ้าง(Employee Prevention) โดยมากแล้วจะเน้นในเรื่องการป้องกัน ตนเอง จากการถูกคุกคามทางเพศซึ่งวิธีการปฏิบัติเมื่อถูกคุกคามทางเพศมีดังนี้

๒.๑ เฝื่อนหน้าผู้ทำการคูกคามาทางเพศโดยโต้ตอบเป็นบางครั้งถ้าจำเป็นและขอร้องให้ การกระทำดังกล่าว

๒.๒ รายงานเรื่องการคูกคามาทางเพศ โดยรายงานตามสายงานบังคับบัญชา

๒.๓ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการคูกคามาทางเพศโดยแสดงรายละเอียดใคร ทำอะไร ที่ไหน และเวลาเท่าไรแล้วทำสำเนาเก็บไว้

๒.๔ หาผู้สนับสนุนจากที่อื่นหรือจากองค์กรอื่นซึ่งสามารถเรียนรู้จากการคูกคามาประเภทและผู้ทำการคูกคามาทางเพศคนเดียวกันจะทำให้การของผู้ถูกคูกคามามีน้ำหนักมากขึ้น จะเห็นได้ว่านโยบายในที่ทำงานเกี่ยวกับการป้องกันการคูกคามาทางเพศในสถานทำงานเป็นสิ่งสำคัญการให้ความรู้ การให้การศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวตลอดจนการออกกฎระเบียบต่างๆ และประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน นั้น ก็เป็นวิธีหนึ่งในการป้องกันการเกิดการคูกคามาทางเพศในสถานทำงานได้และเมื่อนายจ้างได้ทราบว่ามี การคูกคามา ทางเพศเกิดขึ้นในสถานทำงานจริงภายหลังจากการสอบสวนแล้วนายจ้างผู้บริหารมีกลวิธีในการจัดการคือ

๑. ตักเตือน (Langlow, 1996 อ้างถึงใน พรวิภา วิภาณราษฎร์,๒๕๕๔)

๒. เปลี่ยนหน่วยงาน

๓. ตัดเงินพิเศษ (Bonus)

๔. ให้ออก

๕. ไล่ออก

๖. แก้ไขสถานการณ์ให้ผู้ถูกคูกคามาเช่นให้การขอโทษเหยื่อต่อหน้าบุคคลอื่น

๗. จ่ายค่ารักษา (ถ้ามี) ค่าปรึกษา (จิตแพทย์หรือทนายความในกรณีที่มีการปรึกษาจิตแพทย์ และมีการฟ้องร้อง)

นโยบายของสถานทำงานในการป้องกันการคูกคามาทางเพศนั้นเป็นสิ่งสำคัญ นอกเหนือจาก การป้องกันตนเองของผู้ทำงานแล้วการประกาศให้ผู้ทำงานทราบเกี่ยวกับนโยบายการห้ามมีการคูกคามาทางเพศ ในสถานทำงานจะเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการป้องกันการคูกคามาทางเพศได้และหากแม้มีการคูกคามาทางเพศเกิดขึ้น ในสถานทำงานจริงนายจ้างผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการจัดการและสอบสวน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวมิให้เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในสถานทำงานหรือสถานศึกษาอีก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเมื่อมีการคูกคามาทางเพศเกิดขึ้นจะต้องมีเหตุการณ์ ๑ หรือ ๒ เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นคือ

๑. ผู้ถูกคูกคามาเหยื่อเก็บตัวไม่ยอมเปิดเผยเหตุการณ์

๒. มีการฟ้องร้องการเรียกร้องต่อผู้กันในระดับสูงต่อไป

บทที่ 3

แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศในที่ทำงานของโรงพยาบาลพล

แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน จัดทำขึ้น ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่๑๖มิถุนายน๒๕๕๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงาน ทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใดได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีและปราศจากการถูกล่วงละเมิดหรือ คุกคาม ในที่ทำงานทุกคนต้องรับผิดชอบในการกระทำและปฏิบัติตามแนวปฏิบัตินี้ กระทรวงสาธารณสุขจะ สามารถ และรักษาสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ปราศจากการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ด้วยการ สร้างความตระหนัก การสร้างความรู้ความเข้าใจ การกำหนดมาตรการป้องกันและจัดการกับปัญหาที่ เกิดขึ้น และจะดำเนิน ต่อกรณีการร้องเรียนเรื่องการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศอย่างทันที่รวมทั้ง จัดสภาพแวดล้อม ต่างๆ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศขึ้น

๓.๑ ความหมายของการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ หมายถึงการกระทำใด ๆ หรือ พฤติกรรมที่ส่อไปในทางเพศ ที่เป็นการบังคับใช้อำนาจที่ไม่พึงปรารถนา ด้วยวาจา ข้อความแสดงด้วยเสียง ทำทาง รูปภาพ เอกสาร ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือสิ่งของลามกอนาจารเกี่ยวกับเพศ หรือกระทำอย่าง อื่นในทำนอง โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนรำคาญ ได้รับความอับอาย หรือรู้สึกกลัว และให้หมายรวมถึงการติดตามรังควานหรือการกระทำการใดที่ก่อให้เกิดบรรยากาศไม่ปลอดภัยทางเพศ โดยเฉพาะจากการสร้างเงื่อนไขซึ่งมีผลต่อการจ้างงาน การสรรหา หรือการแต่งตั้ง หรือผลกระทบอื่นใดต่อ ทั้งในหน่วยงานของรัฐและเอกชน รวมถึงสถาบันการศึกษา

๓.๒ พฤติกรรมที่พึงปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

๓.๒.๑ ระดับบุคคล

(๑) บุคลากรของหน่วยงานควรให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา

(๒) บุคลากรของหน่วยงานควรลดความเสี่ยงจากปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคาม ทางเพศ เช่น แต่งกายให้เหมาะสม หลีกเลี่ยงการอยู่ในที่ลับตาหรือทำงานสองต่อสองกับผู้บังคับบัญชา/ผู้ที่ ไม่สนิทสนม/ เพศตรงข้าม หรือมีผู้ที่ไว้วางใจอยู่ด้วยในกรณีถูกเรียกเข้าพบหรือได้รับมอบหมายงานนอก เวลาทำงาน เป็นต้น

(๓) บุคลากรของหน่วยงานควรช่วยสอดส่องและรายงานพฤติกรรมการณ์การล่วง ละเมิด/ คุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นในหน่วยงานต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งไม่ควรเพิกเฉยหาก มีปาว เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงาน และควรให้คำปรึกษา รวมทั้งความช่วยเหลือแก่เพื่อนร่วมงานด้วย

(๔) ผู้บังคับบัญชาทุกระดับควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และมีหน้าที่โดยตรงในปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน

(๕) ในกรณีของผู้บังคับบัญชาเรียกผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานในห้องโดยเฉพาะนอกเวลา ทำงาน หรือปฏิบัติงานต่างจังหวัด/ต่างประเทศ สองต่อสอง ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาระดับต้นทราบก่อนทุก

(๖) บุคลากรควรมีจิตสำนึกรักศักดิ์ศรี ภาคภูมิใจในผลการทำงานของตนเอง เห็นคุณค่าการทำงานของตนเองมากกว่าที่จะก้าวหน้าโดยวิธีอื่น

(๗) สร้างทัศนคติให้บุคลากร ไม่ทน ไม่ยอมรับ และไม่เพิกเฉย ต่อพฤติกรรมการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

(๘) เพื่อนร่วมงานที่รับทราบปัญหาต้องไม่เพิกเฉยรักษาความลับรวมทั้งหาแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสม

๓.๒.๒ ระดับองค์กร

(๑) หน่วยงานจะต้องมีการประกาศเจตนารมณ์เป็นลายลักษณ์อักษร (เช่น ประกาศ คำสั่ง) ในการส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคลโดยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในองค์กรรับทราบ อย่างทั่วถึงเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติต่อกันอย่างให้เกียรติ และเคารพซึ่งกันและกัน (สร้างวัฒนธรรม และจิตสำนึกในการเคารพศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน) อันจะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน

(๒) หน่วยงานจะต้องมีการจัดทำแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศในที่ทำงานที่ครอบคลุมบุคลากรทุกคนที่ทำงานในหน่วยงาน รวมทั้งผู้ที่ดำเนินงานกับหน่วยงาน เช่น นักศึกษา นักศึกษาฝึกงาน ผู้รับจ้างโดยให้บุคลากรในหน่วยงานได้มีส่วนร่วม ฯลฯ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับ รวมทั้งต้องประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักแก่ทุกคน ในหน่วยงานได้รับทราบและถือปฏิบัติ

(๓) หน่วยงานจะต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักแก่บุคลากรทุกคน ให้ได้รับทราบและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตลอดจนประชาสัมพันธ์ช่องทางการขอรับความช่วยเหลือหรือร้องเรียนกรณีเกิดการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน

(๔) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับความเสมอภาคระหว่างบุคคล

(๕) หน่วยงานต้องเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ และแนวทางในการแก้ไขในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ที่สามารถป้องกันปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศดังนี้

(๕.๑) กรณีสำนักงานควรจัดสถานที่ทำงานในลักษณะเปิดเผย โถง มองเห็นได้ชัดเจน และติดตั้งกล้องวงจรปิดเพื่อบันทึกภาพในบริเวณที่เหมาะสม

(๕.๒) กรณีหน่วยบริการผู้ป่วย

- โรงพยาบาล

-ห้องตรวจเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และจะต้องมีผู้ช่วยแพทย์ซึ่งเป็นบุคคลที่สามอยู่ด้วย

-ห้องให้คำปรึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดและเป็นไปตามกลุ่มเป้าหมายแต่ควรคำนึงถึงการป้องกันการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน

-ติดตั้งกล้องวงจรปิดให้เพียงพอในการรักษาความปลอดภัย

-จัดให้มีแสงสว่างและกล้องวงจรปิดบริเวณทางเดินระหว่างหอพัก เจ้าหน้าที่ กักอาคารบริการผู้ป่วย อย่างเพียงพอ

▪ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

-จัดระบบเตือนภัย/การป้องกันเช่นกล้องวงจรปิดครึ่งสัญญาณเสียงดัง

ให้ผู้อาศัยอยู่ใกล้ได้ยิน

-จัดระบบการขึ้นเวรคู่ร่วมกับเจ้าหน้าที่จิตอาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ญาติเพื่อนบ้านใกล้เคียงโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

-จัดให้มีแสงสว่างและกล้องวงจรปิดบริเวณทางเดินระหว่างหอพัก เจ้าหน้าที่ กักอาคารบริการผู้ป่วย อย่างเพียงพอ

หอพัก เจ้าหน้าที่ กักอาคารบริการผู้ป่วย อย่างเพียงพอ

(๖) จัดให้มีช่องทางและกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการรับเรื่องร้องเรียน กรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในหน่วยงานที่ทำให้ผู้ร้องเรียนมีความมั่นใจได้ว่าได้ได้อย่างเหมาะสม กรณีที่ผู้ร้องเรียนไม่ได้รับการแก้ไขปัญหา ผู้ร้องเรียนสามารถร้องเรียนไปยัง ตามสายบังคับบัญชาได้

(๗) ผู้ให้คำปรึกษาควรมีความสามารถรู้ ในการช่วยเหลือตามแนวทางของหน่วยงาน ที่กำหนด และต้องไม่เพิกเฉย รวมถึงต้องรักษาความลับ

(๘) กรณีที่มีการร้องเรียนหรือการรายงานเรื่องนี้ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

-ให้หัวหน้าหน่วยงานดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานสอบข้อเท็จจริงจำนวนไม่เกิน ๕ คน ประกอบด้วยประธานคณะทำงานที่มีตำแหน่งสูงกว่าคุณวุฒิบุคคลจากหน่วยงานต้นสังกัดของคู่อกรณ โดยไม่ต่ำกว่าคู่อกรณโดยอาจมีบุคคลที่มีเพศเดียวกับผู้เสียหายไม่ และให้มีบุคคลที่ผู้เสียหายไว้วางใจเข้าร่วมรับฟังในการสอบข้อเท็จจริงได้ หรือ

-ให้กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมดำเนินการสอบข้อเท็จจริง

(๙) การแก้ไขและจัดการปัญหาต้องดำเนินการอย่างจริงจังโดยทันทีและเป็นไปตามเวลาที่กำหนดในแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดและคุกคามทางเพศในการ และต้องเป็นความลับ เว้นแต่คู่อกรณทั้งสองฝ่ายยินยอมให้เปิดเผย รวมทั้งให้ความเป็นธรรม เท่าเทียมกัน กรณีที่ขยายเวลาออกไป ต้องมีเหตุผลที่ดีพอ

(๑๐) หน่วยงานต้องมีมาตรการคุ้มครองผู้ร้องเรียนและผู้เป็นพยาน เมื่อมีการร้องเรียนแล้ว ผู้ร้องเรียนและผู้เป็นพยานจะไม่ถูกดำเนินการใด ๆ ที่กระทบต่อ หรือการดำรงชีวิต หากจำเป็นต้องมีการดำเนินการใด ๆ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ร้องเรียนและผู้เป็นพยานรวมถึงข้อร้องขอของผู้เสียหาย ผู้ร้องเรียน หรือผู้เป็นพยาน ควรได้รับการพิจารณาจากบุคคล หรือที่รับผิดชอบตามความเหมาะสม และหน่วยงานต้องให้การคุ้มครองผู้ร้องเรียนไม่ให้ถูกกลั่นแกล้ง

(๑๑) หน่วยงานต้องมีมาตรการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหา โดยในระหว่างการร้องเรียน ยังไม่ถือว่าผู้ถูกกล่าวหามีความผิด ต้องให้ความเป็นธรรมและให้ได้รับการปฏิบัติเช่นเดียว และต้องมีการให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาอย่างเต็มที่แสดงเอกสารรวมทั้งสิทธิในการ/ พยานหลักฐาน แก่ข้อกล่าวหา

(๑๒) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขต้องประกาศเจตนารมณ์การป้องกัน และแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานรายงานผลการดำเนินงาน ตามแนว ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานตามแบบรายงาน ที่ กำหนดมาอย่างสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขรายงานผลการดำเนินงานไปยังศูนย์ประสานเพื่อ การ ป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน (ศปคพ.) ภายในวันที่ 31 ตุลาคม ของทุกปี

๓.๓ ลักษณะการกระทำอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศเป็นเรื่องที่มีขอบเขตกว้างขวางซึ่งไม่สามารถระบุ เพศ ได้อย่างครอบคลุมทั้งหมดอย่างไรก็ตามให้ตระหนักว่าการกระทำเกี่ยวกับเรื่องเพศซึ่งผู้ถูกกระทำไม่ ต้องการ และมีความรู้สึกเดือดร้อนรำคาญ อึดอัด อับอาย ถูกดูถูกเหยียดหยาม ถือว่าเข้าข่ายการล่วงละเมิด ทางเพศ อาทิ

(๑) การกระทำทางสายตา เช่น

- การจ้องมองร่างกายที่ส่อไปในทางเพศซ้อนใต้กระโปรง มองหน้าอก หรือจ้องลง ไปที่คอเสื้อ จนทำให้ผู้ถูกมองรู้สึกอึดอัด อับอาย หรือไม่สบายใจ หรือผู้อื่นที่อยู่บริเวณดังกล่าวเช่นเดียวกัน เป็นต้น

(๒) การกระทำด้วยวาจา เช่น

- การวิพากษ์วิจารณ์รูปร่าง ทรวดทรงและการแต่งกายที่ส่อไปทางเพศ
- การชักชวนให้กระทำการใดๆ ในที่ลับตา ซึ่งผู้ถูกกระทำไม่พึงประสงค์และไม่ต้องการพูดเรื่องดังกล่าวเกี่ยวกับเพศ

- การเกี่ยวพาราสี พูดจาทะลอม วิพากษ์ทรวดทรง การพูดลามก การโทรศัพท์ ลามก การเรียกผู้หญิงด้วยคำที่ส่อไปทางเพศ จับกลุ่มวิจารณ์พฤติกรรมทางเพศของบุคคลในที่ทำงาน

- การสนทนาเรื่องเพศหรือเพศสัมพันธ์ การแสดงความเห็นต่อธรรมเนียมทางเพศ และการพูดส่อไปในทางเพศ การถามเกี่ยวกับประสบการณ์ ความชื่นชอบในเรื่องเพศการสร้างเรื่องโกหก หรือ การแพร่ข่าวลือเกี่ยวกับชีวิตทางเพศของผู้อื่น

(๓) การกระทำทางกาย เช่น

- การสัมผัสร่างกายของผู้อื่น การลูบคลำร่างกายผู้อื่นอย่างมีนัยทางเพศการถูไถ ร่างกายผู้อื่นอย่างมีนัยทางเพศ การฉวยโอกาสกอดรัด จูบการหยอกล้อโดยการแตะเนื้อต้องตัว การฉวย โอกาสกอดรัด และการสัมผัสทางกายอื่น ที่ไม่น่าพึงประสงค์ การดึงคนมานั่งตัก

-การรบกวนโดยที่อีกฝ่ายไม่ให้ความสนใจการตั้งใจยื่นใกล้ชิดเกินไปการต้อนเข้ามาดมหรือขวางทางเดินการยกคิ้วหรือตาการผิวปากแบบเชิญชวนการส่งจูบการเลียริมฝีปากการทำน้ำลายหก การแสดงพฤติกรรมที่สื่อไปในทางเพศโดยใช้มือหรือการเคลื่อนไหวร่างกาย เป็นต้น

(๔) การกระทำทางเพศที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์

-การให้สัญญาที่จะให้ผลประโยชน์ เช่น ตำแหน่งหน้าที่การงานทุนการศึกษาผลการเรียน การเลื่อนเงินเดือนหรือตำแหน่ง การต่อสัญญาการทำงาน หากผู้ถูกล่วงละเมิดหรือถูกคุกคามยอมมี เช่น ขอให้ไปค้างคืนด้วย ขอให้มีเพศสัมพันธ์ด้วย หรือขอให้ทำอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพเป็นต้น

-การข่มขู่ให้เกิดผลในทางลบต่อการจ้างงาน การศึกษา การข่มขู่ว่าจะทำร้าย การให้มีการสัมผัสทางเพศ หรือการพยายามกระทำชำเรา

(๕) การกระทำอื่นๆ ของการกระทำทางเพศที่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกรูปแบบ เช่น

-การแสดงรูปแบบ วัตถุและข้อความที่เกี่ยวข้องกับเพศ รวมทั้งการเปิดภาพเปลือย ในที่ทำงานและในคอมพิวเตอร์ของตน

-การแสดงออกที่เกี่ยวกับเพศ เช่น แสดงปฏิทินที่มีภาพเปลือยการการเขียนหรือวาดภาพ ทางเพศในที่สาธารณะ การใช้สัญลักษณ์ ที่แสดงถึงอวัยวะเพศ หรือการร่วมเพศ

-การส่งข้อความ รูปภาพ สัญลักษณ์ที่แสดงถึงเรื่องเพศทางสื่อออนไลน์ เช่น ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม ไลน์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

๓.๔ สิ่งที่ควรกระทำเมื่อถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

(๑) แสดงออกทันทีว่าไม่พอใจในการกระทำของผู้กระทำ และถอยห่างจากการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

(๒) ส่งเสียงร้องเพื่อให้ผู้กระทำหยุดการกระทำและเรียกผู้อื่นช่วย

(๓) บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยการบันทึกเสียง บันทึกภาพถ่าย หรือบันทึก (video clip) (หากทำได้)

(๔) บันทึกเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องเป็นลายลักษณ์อักษรทันทีที่เหตุการณ์เกิดขึ้น วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ คำบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสั้นๆ/ หรือของพยานและบุคคลที่สามซึ่งถูกกล่าวถึงหรืออยู่ในเหตุการณ์

(๕) แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นให้บุคคลที่ไว้วางใจทันที

(๖) ทหารหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงานหรือเพื่อนและแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้วยตนเองโดยอาจให้เพื่อนร่วมงานเป็นที่ปรึกษาหรือร่วมไปเป็นเพื่อน

(๗) กรณีผู้ถูกกระทำอายุ/กลัว อาจให้เพื่อนมาแจ้งแทน แต่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกกระทำ

๓.๕ หลักการพื้นฐานในการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

การช่วยเหลือผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศควรดำเนินการตามหลักการพื้นฐานคือLIVES ประกอบด้วย

(๑) การรับฟังListen(: L) หมายถึง การรับฟังผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศอย่างตั้งใจ ด้วยความเห็นใจ และไม่ตัดสินถูกผิด เพื่อให้ผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศมีโอกาสที่จะพูดในสิ่งที่ตน ต้องการกับบุคคลที่ต้องการให้ความช่วยเหลือในที่ปลอดภัยและเป็นส่วนตัวการรับฟังเป็นส่วนสำคัญที่สุด ที่จะเยียวยาทางด้านอารมณ์

(๒) การสอบถามเกี่ยวกับความจำเป็นและความกังวล (Inquire about Needs and Concerns: I) หมายถึง การสอบถามเกี่ยวกับความจำเป็นและความกังวล ประเมินและตอบสนองต่อความจำเป็นและความกังวล ด้านต่างๆ ของผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศทั้งทางอารมณ์ทางกาย ทางสังคมและการปฏิบัติตามหน้าที่ เพื่อที่จะรับรู้ว่าจะอะไรที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศและเคารพต่อความต้องการ และตอบสนองต่อความจำเป็นที่ผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศต้องการ รับฟังและให้ความใส่ใจ ต่อสิ่งที่ผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศพูดเกี่ยวกับความจำเป็นและความกังวล ซึ่งต้องแยกความจำเป็น และข้อกังวล เป็นด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความจำเป็นทางกายความจำเป็นทางอารมณ์ หรือความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ความกังวลด้านความปลอดภัย หรือความช่วยเหลือทางสังคมที่ผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศจำเป็นต้องได้รับ

(๓) การทำให้ผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศเห็นว่าตนเองมีคุณค่า (Validate) หมายถึง การแสดงออกถึงความเข้าใจและเชื่อในสิ่งที่ผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศกล่าว และให้ความมั่นใจว่า ผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศจะไม่ถูกต่อว่าเพื่อให้ผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศทราบว่า ความรู้สึกของตนเป็นสิ่งปกติและสามารถพูดถึงความรู้สึกของตนได้อย่างปลอดภัย รวมถึงมีสิทธิที่จะอยู่โดยปราศจากความรุนแรงและความกลัว

ทั้งนี้การให้คุณค่ากับประสบการณ์ของคนอื่นหมายถึงการให้บุคคลนั้นรับรู้ถึงการรับฟังอย่างตั้งใจและเข้าใจถึงสิ่งที่บุคคลดังกล่าวพูดตลอดจนเชื่อโดยที่ไม่ตัดสินหรือมีเงื่อนไขในการรับฟัง

(๔) การส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัย (Enhance Safety) หมายถึง การพูดคุยกับผู้ถูกล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศถึงแผนที่จะปกป้องผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศจากภัยคุกคามหากเกิดความรุนแรง ขึ้นอีกเพื่อช่วยผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศประเมินสถานการณ์และวางแผนถึงความปลอดภัยในอนาคต

ผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศหลายคน มีความกลัวเรื่องความปลอดภัยของตนเอง แต่บางคนอาจจะไม่ได้คิดถึงประเด็นนี้ และยังไม่ทราบว่ามีโอกาสที่จะเกิดความรุนแรงขึ้นอีกครั้งควรอธิบายให้ผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศเธอทราบว่าความรุนแรงจากคนใกล้ชิดจะไม่หยุดได้ด้วยตัวเอง แต่มีแนวโน้มว่าจะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นและจะเกิดบ่อยครั้ง

ทั้งนี้การประเมินและการวางแผนเรื่องความปลอดภัยเป็นกระบวนการที่ไม่อาจจะเกิดขึ้นจากการพูดคุยในครั้งเดียวควรมีการประเมินและการวางแผนเรื่องความปลอดภัยนี้ตั้ง

(๔.๑) ประเมินความปลอดภัยหลังจากการได้รับความรุนแรงทางเพศโดยผู้ถูกกระทำรุนแรง ทางเพศมักจะรู้จักผู้ที่กระทำ

(๔.๒) ประเมินความเสี่ยงเฉพาะหน้าของความรุนแรงจากคนใกล้ชิด

(๕) การช่วยเหลือ (Support) หมายถึงสนับสนุนผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ โดยให้เข้าถึงข้อมูลบริการและการช่วยเหลือทางสังคมเพื่อให้ผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ สามารถเข้าถึงแหล่งช่วยเหลือสำหรับด้านสุขภาพความปลอดภัยและการช่วยเหลือทางสังคมทั้งนี้สามารถ พูดคุยกับผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศถึงความจำเป็นที่ต้องการโดยมีแนวทางการช่วยเหลือ ดังนี้

(๕.๑) สอบถามผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศถึงสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับตนในขณะนี้ โดยสอบถามว่าอะไรที่จะช่วยผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศเธอได้มากที่สุดหากสามารถช่วยเหลือได้ในขณะนี้

(๕.๒) ช่วยเหลือผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการระบุและพิจารณาทางเลือกที่มี

(๕.๓) พูดคุยเกี่ยวกับความช่วยเหลือทางสังคมโดยพิจารณาว่าผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคาม ทางเพศมีสมาชิกในครอบครัวเพื่อน หรือคนที่ไว้วางใจในชุมชนซึ่งเธอสามารถพูดคุยด้วยได้หรือไม่ และมีบุคคล ซึ่งสามารถช่วยเหลือทางการเงินหรือไม่

๓.๖ การดำเนินงานตามแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในการทำงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานในสังกัดทุกแห่ง ทั้งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ราชาราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนกลางที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค สำนักสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หน่วยงานระดับกรม หน่วยงานของรัฐในกำกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และสถาบันพระบรมราชชนก ดำเนินการตามแนวทางป้องกันการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของหน่วยงานดังนี้

(๑) ผู้บริหารหน่วยงาน ประกาศเจตนารมณ์ต่อต้านการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานทุกรูปแบบ

(๒) แต่งตั้งคณะทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในการทำงาน ประจำหน่วยงาน เพื่อเป็นกลไกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางในการทำงานในระดับหน่วยงาน

(๓) จัดทำแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของหน่วยงาน

(๔) จัดประชุมชี้แจงแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางในการทำงานของหน่วยงาน ให้บุคลากรภายในหน่วยงานทราบ

(๕) จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ สร้างจิตสำนึกในพฤติกรรมที่พึงปฏิบัติ เพื่อป้องกันปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศอย่างต่อเนื่อง

(๖) จัดสถานที่ทำงานให้เหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดการล่วงละเมิดหรือคุกคาม ทางเพศในการทำงาน

(๗) ประเมินความเสี่ยงสถานที่ทำงานและบริเวณโดยรอบสถานที่ทำงาน ทุก ๖ เดือนตามช่วงเวลา เช่น กลางวัน และกลางคืน

- (๘) ประเมินความเสี่ยงอันอาจเกิดการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน
- (๙) แก้ไขจุดเสี่ยงจากการประเมินทันที
- (๑๐) สรุปผลการดำเนินการตามแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของหน่วยงานให้คณะทำงาน ฯ ทราบทุก ๖ เดือน และ ๑๒ เดือน
- (๑๑) รายงานผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในการทำงานของหน่วยงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุก ๖ เดือน และ ๑๒ เดือน

๓.๗ มาตรการคุ้มครองผู้ร้องทุกข์และผู้เป็นพยาน

- (๑) เมื่อมีการร้องทุกข์แล้วผู้ร้องทุกข์และผู้เป็นพยานจะไม่ถูกดำเนินการใด ๆ ที่กระทบต่อหน้าที่ การงานหรือการดำรงชีวิต หากจำเป็นต้องมีการดำเนินการใด ๆ เช่น การแยกสถานที่ทำงานเพื่อป้องกันมิให้ผู้ร้องทุกข์ ผู้เป็นพยานและผู้ถูกกล่าวหาพบปะกัน เป็นต้น ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ร้องทุกข์และผู้เป็นพยาน
- (๒) ขอรับรองของผู้เสียหาย ผู้ร้องทุกข์ หรือผู้เป็นพยาน เช่น การขอย้ายสถานที่ หรือวิธีการในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว ควรได้รับการพิจารณาจากบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบตามความเหมาะสม
- (๓) ให้การคุ้มครองผู้ร้องเรียนไม่ให้ถูกกลั่นแกล้ง

๓.๘ มาตรการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหา

- (๑) ในระหว่างการร้องทุกข์ ยังไม่ถือว่าผู้ถูกกล่าวหามีความผิด ให้ความเป็นธรรมและการปฏิบัติเช่นเดียวกับบุคลากรอื่น
- (๒) ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาอย่างเต็มที่ รวมทั้งสิทธิในการแสดงเอกสาร/ พยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหา

๓.๙ ช่องทางการร้องเรียนกรณี การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ของกระทรวงสาธารณสุข

- (๑) ร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข www.stopcorruption.moph.go.th
- (๒) ร้องเรียนทางไปรษณีย์ ที่ ตู้ปณฝปณ. กระทรวงสาธารณสุข.9 11000

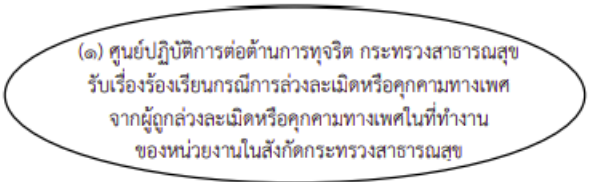
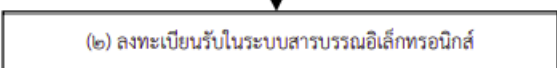
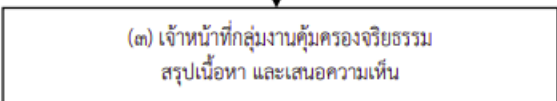
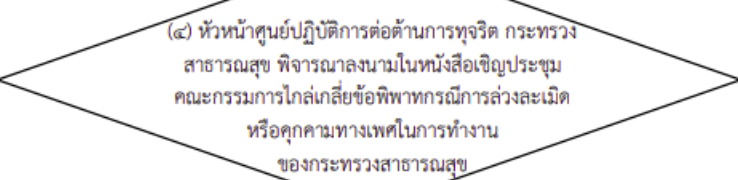
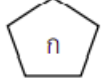
๓.๑๐ หน่วยงานรับเรื่องราวร้องทุกข์ภายในกระทรวงสาธารณสุข

- (๑) โรงพยาบาลพล
- (๒) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- (๓) ศูนย์พึ่งได้ OSCC (: One Stop Crisis Center) ในโรงพยาบาลทุกแห่ง
- (๔) ศูนย์รับเรื่องราวร้องเรียนระดับกรม
- (๕) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข

บทที่ ๔

ขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยกรณีการล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศในที่ทำงานโรงพยาบาลพล

๔.๑ กระบวนการรับเรื่องร้องเรียน

ลำดับ	กระบวนการงาน	ใช้เวลา (PT/WR)	ผู้รับผิดชอบ
๑		๑ วัน	เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข
๒		๕ นาที	เจ้าหน้าที่งานสารบรรณ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข
๓		๓ วัน	เจ้าหน้าที่กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข
๔	 	๑ วัน	หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข

ลำดับ	กระบวนการงาน	ใช้เวลา (PT/WR)	ผู้รับผิดชอบ
๕		๗ วัน	คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในการทำงาน ของกระทรวง สาธารณสุข
๖		๗ วัน	- ปลัดกระทรวง สาธารณสุข หรือผู้ได้รับมอบอำนาจ ให้ปฏิบัติราชการแทน

(๑) ขอบเขต

เริ่มจากศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงสาธารณสุขรับเรื่องร้องเรียนกรณีการล่วงละเมิดจากผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงานจากผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงานของหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขแล้วลงทะเบียนรับเรื่องร้องเรียนในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ส่งเรื่อง ให้เจ้าหน้าที่กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมสรุปเนื้อหา และเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข กรรมการ ฯ ได้รับเรื่องแล้ว ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หากผลการไกล่เกลี่ยเป็นที่พอใจของผู้เสียหายฯ และผู้เสียหายยินยอม ให้คณะกรรมการ ฯ ยุติเรื่อง แต่หากผู้เสียหายยังคงประสงค์จะดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกล่วงละเมิดจะทำ หรือคุกคามทางเพศให้คณะกรรมการ ฯ เสนอเรื่องต่อปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อพิจารณาดำเนินการ ทางวินัยต่อไป

(๒) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข รับเรื่องร้องเรียนกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศจากผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงานจากผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

๒) เจ้าหน้าที่งานสารบรรณศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข ลงทะเบียนรับ

ในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ แล้วส่งเรื่องไปยังเจ้าหน้าที่กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม

๓) เจ้าหน้าที่กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมรับเรื่องและทำการสรุปเนื้อหาแล้วเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข

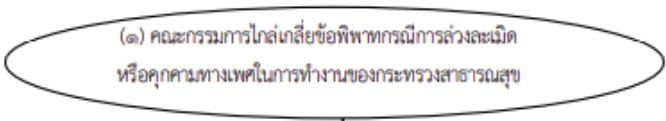
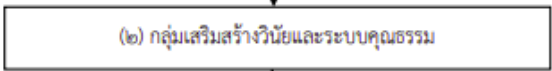
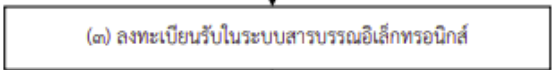
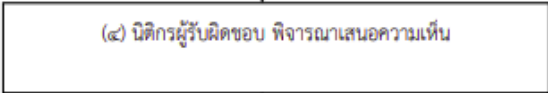
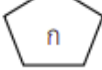
๔) หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงสาธารณสุขตามที่พิจารณาเรื่องหน้าที่ กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมเสนอและลงนามในหนังสือเชิญประชุมคณะกรรมการใกล้เคียงข้อพิพาท กรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข

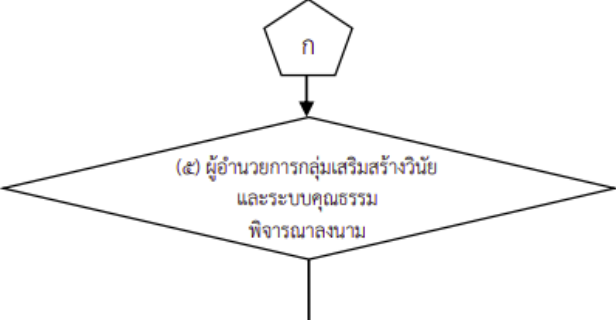
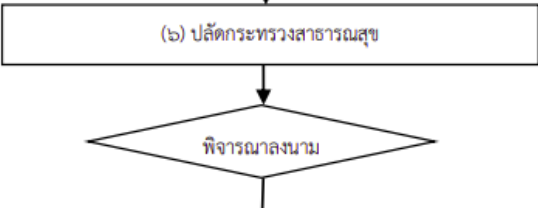
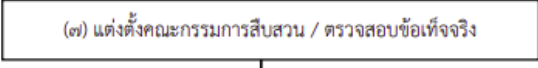
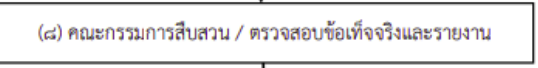
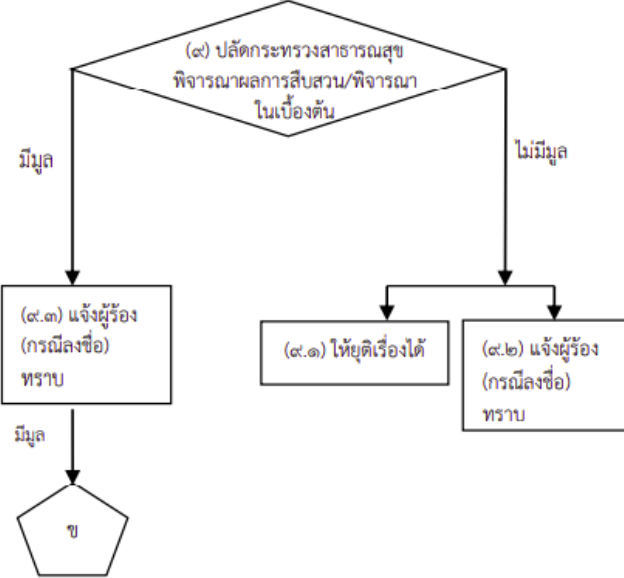
๕) คณะกรรมการใกล้เคียงข้อพิพาทกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ของกระทรวงสาธารณสุขดำเนินการใกล้เคียงข้อพิพาท ระหว่างผู้เสียหายฯ และผู้กระทำการล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศในการทำงานหากผู้เสียหายยินยอมให้ยุติเรื่องกรรมการให้คณะฯ ยุติเรื่อง แต่หากผู้เสียหายยังคงต้องการให้ดำเนินการทางวินัยกับผู้กระทำความผิดกรรมการฯ ให้คณะเสนอเรื่อง ไปยังปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อพิจารณาดำเนินการทางวินัยต่อไป

๖) เข้าสู่กระบวนการดำเนินการทางวินัย

๔.๒ กระบวนการดำเนินการทางวินัย

๔.๒.๑ กรณีข้าราชการกระทำการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

ลำดับ	กระบวนการงาน	ใช้เวลา (PT/WR)	ผู้รับผิดชอบ
๑		๗ วัน	คณะกรรมการใกล้เคียงข้อพิพาทกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข
๒		๓ วัน	กลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม
๓		๓ วัน	เจ้าหน้าที่งานสารบรรณกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม
๔	 	๓ วัน	นิติกรผู้รับผิดชอบ

ลำดับ	กระบวนการงาน	ใช้เวลา (PT/WR)	ผู้รับผิดชอบ
๕		๒ วัน	ผู้อำนวยการ กลุ่มเสริมสร้างวินัย และระบบคุณธรรม
๖		๓ วัน	ปลัดกระทรวง สาธารณสุข หรือผู้ได้รับ มอบอำนาจ ให้ปฏิบัติราชการแทน
๗		๕ วัน	คณะกรรมการสืบสวน / ตรวจสอบข้อเท็จจริง
๘		๗ วัน	คณะกรรมการสืบสวน / ตรวจสอบข้อเท็จจริง
๙		๑๕ วัน	<ul style="list-style-type: none"> - นิตินกร - ผู้อำนวยการ กลุ่มเสริมสร้างวินัย และระบบคุณธรรม - ปลัดกระทรวง สาธารณสุข หรือผู้ได้รับมอบอำนาจ ให้ปฏิบัติราชการแทน

ลำดับ	กระบวนการงาน	ใช้เวลา (PT/WR)	ผู้รับผิดชอบ
๑๐	<p>ข</p> <p>(๑๐.๑) ความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง แต่งตั้งหรือไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรง (มาตรา ๕๒) และสอบสวน</p> <p>(๑๐.๒) ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง (มาตรา ๕๓) และสอบสวน</p> <p>พิจารณาความผิด</p> <p>ไม่กระทำผิด → ส่งยุติเรื่อง</p> <p>กระทำผิด → ส่งลงโทษ ภาคทัณฑ์/ตัดเงินเดือน/ลดเงินเดือน/งตโทษ</p> <p>รายงานผลการสอบสวนและเสนอความเห็นที่ได้พิจารณาแล้ว</p> <p>ปลัดกระทรวงสาธารณสุข</p> <p>ไม่ผิดวินัย → ส่งยุติเรื่อง</p> <p>ผิดวินัย → ส่งลงโทษภาคทัณฑ์/ตัดเงินเดือน/ลดเงินเดือน/งตโทษ ปลดออก/ไล่ออก</p> <p>รายงาน อ.ก.พ. กระทรวงสาธารณสุข</p> <p>รายงาน อ.ก.พ. กระทรวงสาธารณสุข</p>	<p>๖๐ วัน (กรณีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง) ๑๒๐ วัน (กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง)</p> <p>๑๕ วัน</p> <p>๕ วัน</p>	<p>คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรง / คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง</p> <p>- ผู้อำนวยการกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม - นิติกรบัญชีผู้ตรวจสอบสำนวน</p> <p>- ปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน</p>
๑๑	<p>(๑๑) อ.ก.พ.กระทรวงสาธารณสุข พิจารณา</p>	๕๐ วัน	อ.ก.พ. กระทรวงสาธารณสุข
๑๒	<p>(๑๒) ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ ส่งตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวงสาธารณสุข</p> <p>ค</p>	๗ วัน	ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ ตามมาตรา ๕๗

(๑) ขอบเขต

เริ่มจากคณะกรรมการใกล้เคียงข้อพิพาทกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุขเสนอเรื่องร้องเรียนที่ผ่านกระบวนการใกล้เคียงแล้ว และผู้เสียหายต้องให้ดำเนินการทางวินัยกับผู้กระทำผิดต่อไป ต่อปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติผ่านกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรมเพื่อพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนหรือพิจารณาเบื้องต้น คณะกรรมการสืบสวนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และรายงานผลให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขพิจารณา

เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีไม่มีมูลให้ยุติเรื่องได้หากมีมูลความผิดโดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้น
 ดำเนินการ ดังนี้ ๑) กรณีมีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน
 ให้ทราบ ให้สั่งลงโทษตามควรแก่กรณี โดยไม่ต้องคณะกรรมการสอบสวนก็ได้ หรือจะแต่งตั้งคณะกรรมการ
 สอบสวนวินัย อย่างร้ายแรงก็ได้ ถ้าผลการสอบสวนเห็นว่าไม่ได้กระทำผิดตามให้สั่งยุติเรื่องกล่าวหา
 และหากผลการสอบสวน เห็นว่ากระทำผิดให้สั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดเงินเดือนแล้วแต่กรณี
 หรืองดโทษ ๒)กรณีมีมูลความผิดวินัย อย่างร้ายแรง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง แล้ว
 เสร็จเมื่อสอบสวนให้รายงานผลการสอบสวน และเสนอความเห็นต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
 และเมื่อได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ ไม่ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้สั่งยุติเรื่องหากกระทำผิดตามข้อ
 กล่าวหาให้สั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดเงินเดือน งดโทษปลดออก หรือไล่ออกแล้วแต่กรณีรายงาน
 ไปให้ อ.ก.พ.กระทรวงสาธารณสุขพิจารณา แล้วส่งตามมติของ อ .ก.พ.กระทรวงสาธารณสุขนิตกรประจำเขต
 และผู้อำนวยการกลุ่มเสริมสร้างวินัย และระบบคุณธรรม ดำเนินการเพื่อแจ้งผลให้ผู้เสียหายทราบ รายงาน
 ผลให้สาธารณสุขนิเทศก์ประจำเขต และแจ้งผลการดำเนินการให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
 กระทรวงสาธารณสุข เพื่อรวบรวมข้อมูล

(๒) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑) คณะกรรมการใกล้เคียงข้อพิพาทกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการ
 ทำงาน ของกระทรวงสาธารณสุขเสนอเรื่องร้องเรียนที่ผ่านกระบวนการใกล้เคียงแล้วและผู้เสียหายต้องการ
 ให้ดำเนิน ทางวินัยกับผู้กระทำผิดต่อไปต่อปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติ ผ่าน
 กลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม

๒) กลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรมรับเรื่องร้องเรียนที่ผ่านกระบวนการใกล้เคียง
 แล และผู้เสียหายต้องการให้ดำเนินการทางวินัยกับผู้กระทำผิดต่อไปจากคณะกรรมการใกล้เคียงข้อ
 พิพาท กรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข

๓) เจ้าหน้าที่งานสารบรรณกลุ่มงานเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรมลงทะเบียนรับ
 ในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ แล้วส่งเรื่องไปยังนิตกรผู้รับผิดชอบ

๔) นิตกรผู้รับผิดชอบ พิจารณาเสนอความเห็น และจัดทำหนังสือถึงปลัดกระทรวงสา
 ธารสุข

๕) ผู้อำนวยการกลุ่มสร้างวินัยและระบบคุณธรรมเสรี พิจารณาเรื่องตามที่นิตกร
 ผู้รับผิดชอบเสนอ และลงในหนังสือถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุข

๖) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน พิจารณาเรื่อง
 ที่เสนอ

๗) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข(ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติ
 ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551)หรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนพิจารณาและสั่งการ
 โดยแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนหรือพิจารณาเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการผู้นั้นกระทำ
 ผิดหรือไม่

๘) คณะกรรมการสืบสวน ดำเนินการสืบสวนและรายงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

๙) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข พิจารณาผลการสืบสวน/พิจารณาในเบื้องต้น

๙.๑) กรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการกระทำผิดวินัยให้สั่งยุติเรื่องได้

๙.๒) แจ้งผู้ร้อง (กรณีลงชื่อ)

๙.๓) กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการกระทำผิดวินัยให้แจ้งผู้ร้อง (กรณีลงชื่อ)

๑๐) กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการกระทำผิดวินัย

๑๐.๑) กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง โดยมีพยาน ในเบื้องต้น อยู่แล้วและได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ทราบ และรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูก และ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 เห็นว่าได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา ให้สั่งลงโทษตามควรแก่กรณี โดยไม่ต้องคณะกรรมการสอบสวนก็ได้ หรือ คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรงก็ได้ตามมาตรา 92 ทั้งนี้ ถ้าผลการสอบสวนเห็นว่า ไม่ได้กระทำผิด ตามข้อกล่าวหา ก็ให้สั่งยุติเรื่องแต่ผลการสอบสวนเห็นว่ากระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้สั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดเงินเดือน หรืองดโทษแล้วแต่กรณีแล้วรายงานอ.ก.พ.กระทรวงสาธารณสุข

๑๐.๒) กรณีมีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจ ตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน.2551 วินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 93 เมื่อสอบสวนเสร็จให้รายงานผลการสอบสวนและเสนอความเห็นต่อผู้สั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนและได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้สั่งยุติเรื่องแต่ หากได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้สั่งลงโทษภาคทัณฑ์ตัดเงินเดือนลดเงินเดือน งด ปลดออก หรือไล่ออก แล้วแต่กรณี แล้วรายงาน อ.ก.พ. กระทรวงสาธารณสุข

ทั้งนี้ กรณีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนออกคำสั่งลงโทษต้องส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือ อ.ก.พ. กระทรวงสาธารณสุข พิจารณาโทษก่อน

๑๑) อ.ก.พ. กระทรวงสาธารณสุขพิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัย

๑๒) ผู้สั่งบรรจุตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 สั่งตามมติของ อ.ก.พ. ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด ก.พ.

๑๓) นิติกรประจำเขต และผู้อำนวยการกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม ดำเนินการ

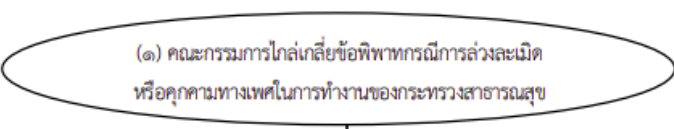
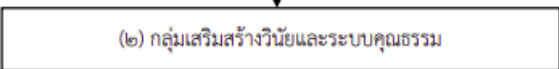
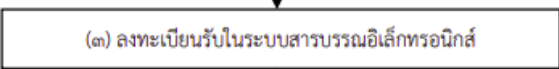

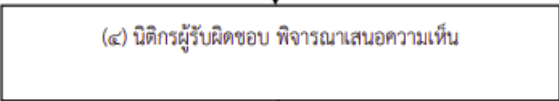
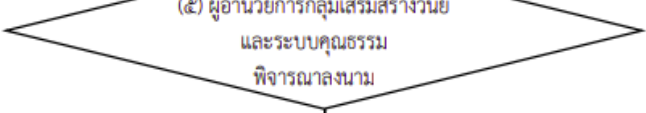
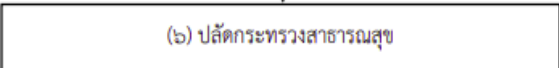
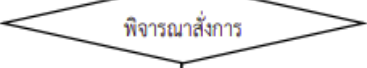
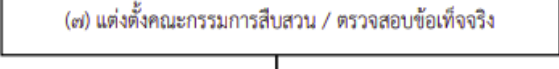
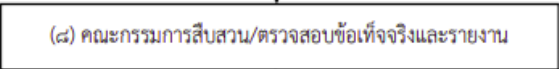
๑๓.๑) แจ้งผลให้ผู้ร้องทราบ

๑๓.๒) รายงานสาธารณสุขนิเทศก์ประจำเขต รับทราบผล

๑๓.๓) แจ้งผลการดำเนินการให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข เพื่อรวบรวมข้อมูล

๑๓.๔) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงสาธารณสุข เก็บรวบรวมข้อมูล

๕.๒.๒ กรณีนีพนักงนรชกรกระทำกรล่งละเมตหรือคुकคตมทงเพศในกรทงน

ลำดับ	กระบวนการงาน	ใช้เวลา (PT/WR)	ผู้รับผิดชอบ
๑		๗ วัน	คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข
๒		๑ วัน	กลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม
๓		๑ วัน	เจ้าหน้าที่งานสารบรรณกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม
๔	 	๒ วัน	นิติกรผู้รับผิดชอบ
๕		๒ วัน	ผู้อำนวยการกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม
๖	 	๓ วัน	ปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน
๗		๕ วัน	คณะกรรมการสืบสวน / ตรวจสอบข้อเท็จจริง
๘		๗ วัน	คณะกรรมการสืบสวน / ตรวจสอบข้อเท็จจริง

ลำดับ	กระบวนการงาน	ใช้เวลา (PT/AWR)	ผู้รับผิดชอบ
๙		๑๕ วัน	<ul style="list-style-type: none"> - นิติกร - ผู้อำนวยการ กลุ่มเสริมสร้างวินัย และระบบคุณธรรม - ปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ได้รับมอบอำนาจ ให้ปฏิบัติราชการแทน
๑๐		<p>๖๐ วัน (กรณี ความผิดวินัย อย่างไม่ร้ายแรง)</p> <p>๑๒๐ วัน (กรณี ความผิดวินัย อย่างร้ายแรง)</p> <p>๑๕ วัน</p> <p>๕ วัน</p>	<p>คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรง / คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้อำนวยการ กลุ่มเสริมสร้างวินัย และระบบคุณธรรม - นิติกรบัญชีผู้ตรวจสำนวน - ปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ได้รับมอบอำนาจ ให้ปฏิบัติราชการแทน

ลำดับ	กระบวนการงาน	ใช้เวลา (PT/WR)	ผู้รับผิดชอบ
๑๑	<pre> graph TD A["(๑๑) นิติกรประจำเขต และผู้อำนวยการกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม"] --> B["(๑๑.๑) แจ้งผลให้ผู้ร้องทราบ"] A --> C["(๑๑.๒) รายงานสาธารณสุขนิเทศก์ประจำเขต"] A --> D["(๑๑.๓) แจ้งผลการดำเนินการให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงสาธารณสุข เพื่อรวบรวมข้อมูล"] D --> E["(๑๒) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข เก็บรวบรวมข้อมูล"] </pre>	๗ วัน	นิติกรประจำเขต และผู้อำนวยการ กลุ่มเสริมสร้างวินัย และระบบคุณธรรม

(๑) ขอบเขต

เริ่มจากคณะกรรมการไต่ถามข้อพิพาทกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุขเสนอเรื่องร้องเรียนที่ผ่านกระบวนการไต่ถามแล้ว และผู้เสียหายต้องการให้ดำเนินการทางวินัยกับผู้กระทำผิดต่อไป ต่อปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ได้รับ ให้ปฏิบัติราชการแทน ผ่านกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรมแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนเพื่อพิจารณา หรือพิจารณาเบื้องต้นคณะกรรมการสืบสวนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และรายงานผลให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขพิจารณารณกรณีไม่มีมูลให้ยุติเรื่องได้ กรณีมีมูลความผิดโดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นดำเนินการดังนี้ ๑) มีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน ให้ส่งลงโทษตามควรแก่กรณี โดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้ หรือจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน อย่างไม่ร้ายแรงก็ได้ ถ้าผลการสอบสวนเห็นว่าไม่ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้สั่งยุติเรื่อง และหากผลการสอบสวน เห็นว่ากระทำผิดให้สั่งลงโทษลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนตอบแทน ลดขั้นเงินเดือนตอบแทนแล้ว มีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อสอบสวน ให้รายงานผลการสอบสวน และเสนอความเห็นต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และเมื่อได้พิจารณา เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้สั่งยุติเรื่อง หากกระทำผิดตามข้อกล่าวหา ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนตอบแทน ลดขั้นเงินเดือนตอบแทน หรือไล่ออกนิตินกรประจำเขต และผู้อำนวยการ กลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรมดำเนินการเพื่อแจ้งผลให้ผู้ร้องทุกขั้ทราบ รายงานผลให้สาธาร ประจำเขต และแจ้งผลการดำเนินการให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข เพื่อรวบรวม

(๒) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑) คณะกรรมการไต่ถามข้อพิพาทกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข เสนอเรื่องร้องเรียนที่ผ่านกระบวนการไต่ถามแล้ว และผู้เสียหายต่อ ให้ดำเนินการทางวินัยกับผู้กระทำผิดต่อไป ต่อปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ได้รับมอบ ให้ปฏิบัติราชการแทนผ่านกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม

๒) กลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรมรับเรื่องร้องเรียนที่ผ่านกระบวนการไต่ถามแล้ว และผู้เสียหายต้องการให้ดำเนินการทางวินัยกับผู้กระทำผิดต่อไปจากคณะกรรมการไต่ถามข้อพิพาทกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข

๓) เจ้าหน้าที่งานสารบรรณกลุ่มงานเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรมลงทะเบียนรับ ในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ แล้วส่งเรื่องไปยังนิติกรผู้รับผิดชอบ

๔) นิติกรผู้รับผิดชอบ พิจารณาเสนอความเห็น และจัดทำหนังสือถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุข

๕) ผู้อำนวยการกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม พิจารณาเรื่องตามที่ ผู้รับผิดชอบ เสนอ และลงนามในหนังสือถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุข

๖) ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนพิจารณาเรื่องที่ เสนอ

๗) ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการพิจารณาและสั่งการ ทน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนหรือพิจารณาเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าพนักงาน กระทำ ผิดหรือไม่

๘) คณะกรรมการสืบสวน ดำเนินการสืบสวนและรายงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

๙) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข พิจารณาผลการสืบสวน / พิจารณาในเบื้องต้น

๙.๑) กรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาให้ยุติเรื่องได้

๙.๑) แจ้งผู้ร้อง (กรณีลงชื่อ)

๙.๑) กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยให้แจ้งผู้ร้อง (กรณีลงชื่อ)

๑๐) กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหา

๑๐.๑) กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง โดยมีพยาน ในเบื้องต้นอยู่แล้วและได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ทราบและรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูก กล่าวหา และปลัดกระทรวงสาธารณสุขเห็นว่าได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา ให้สั่งลงโทษตามควรแก่กรณี โดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้ หรือจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรงก็ได้ ทั้งนี้ ถ้าผลการสอบสวนเห็นว่าไม่ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้สั่งยุติเรื่องแต่หากผลการสอบสวน เห็นว่า กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้สั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนตอบแทน ลดขั้นเงินเดือนตอบแทน แล้วแต่

๑๐.๒) กรณี มีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรงปลัดกระทรวงสาธารณสุขให้ สุข แต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อสอบสวนเสร็จให้รายงานผลการสอบสวนและเสนอความเห็น ต่อปลัดกระทรวงสาธารณสุข หากพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้สั่งยุติ

เรื่อง แต่หากได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา ให้ส่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินค่าตอบแทน ลดขั้นเงินค่าตอบแทน หรือไล่ออก แล้วแต่กรณี

๑๑) นิติกรประจำเขต และผู้อำนวยการกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม ดำเนินการ

๑๑.๑) แจ้งผลให้ผู้ร้องทราบ

๑๑.๒) รายงานสาธารณสุขนิเทศก์ประจำเขต รับทราบผล

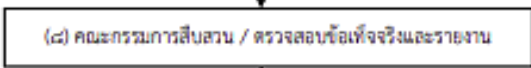
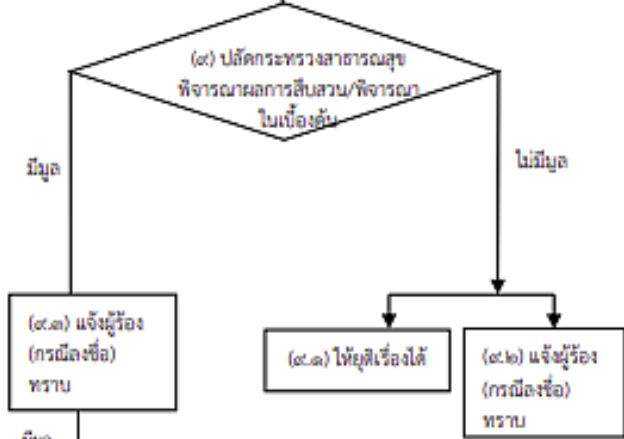
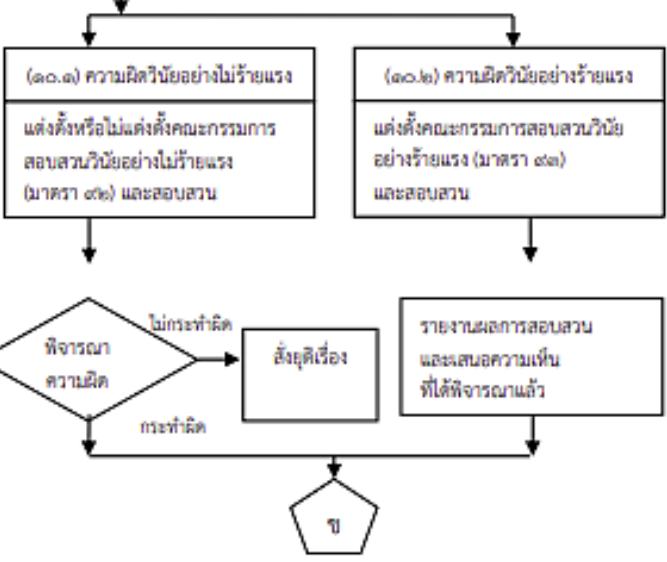
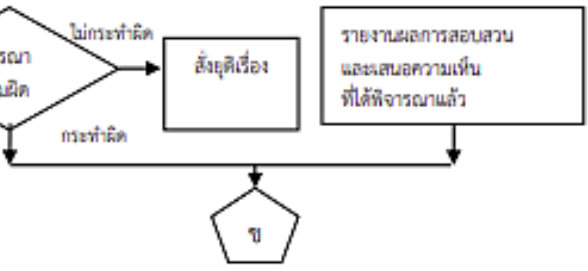
๑๑.๓) แจ้งผลการดำเนินการให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข

เพื่อรวบรวมข้อมูล

๑๒) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข เก็บรวบรวมข้อมูล

ลำดับ	กระบวนการงาน	ใช้เวลา (PT/WR)	ผู้รับผิดชอบ
๑		๗ วัน	คณะกรรมการใกล้เกลี่ยข้อพิพาทกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข
๒		๓ วัน	กลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม
๓		๓ วัน	เจ้าหน้าที่งานสารบรรณกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม
๔		๓ วัน	นิติกรผู้รับผิดชอบ
๕		๒ วัน	ผู้อำนวยการกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม
๖	 	๓ วัน	ปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน

๔.๒.๓ กรณีลูกจ้างประจำและพนักงานกระทรวงสาธารณสุข กระทำการล่วงละเมิดหรือคุกคาม ทางเพศในการทำงาน

ลำดับ	กระบวนการงาน	ใช้เวลา (PT/WK)	ผู้รับผิดชอบ
๗		๕ วัน	คณะกรรมการสืบสวน / ตรวจสอบข้อเท็จจริง
๘		๗ วัน	คณะกรรมการสืบสวน / ตรวจสอบข้อเท็จจริง
๙		๓๕ วัน	<ul style="list-style-type: none"> - นิติกร - ผู้อำนวยการ กลุ่มเสริมสร้างวินัย และระบบคุณธรรม - ปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ได้รับมอบอำนาจ ให้ปฏิบัติราชการแทน
๑๐		๖๐ วัน (กรณีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง) ๑๒๐ วัน (กรณีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง)	คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรง / คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง
		๓๕ วัน	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้อำนวยการ กลุ่มเสริมสร้างวินัย และระบบคุณธรรม - นิติกรบัญชีผู้ตรวจสอบจำนวน

(1) ขอบเขต

เริ่มจากคณะกรรมการไต่ถามข้อพิพาทกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุขเสนอเรื่องร้องเรียนที่ผ่านกระบวนการไต่ถามแล้ว และผู้เสียหายต้องการให้ดำเนินการทางวินัยกับผู้กระทำผิดต่อไป ต่อปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ได้รับ ให้ปฏิบัติราชการแทนกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรมแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนเพื่อพิจารณา หรือพิจารณาเบื้องต้นคณะกรรมการสืบสวนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และรายงานผลให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขพิจารณากรณีไม่มีมูลให้ยุติเรื่องได้ กรณีมีมูลความผิดโดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้น ดังนี้ 1) มีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ส่งลงโทษตามควรแก่กรณี โดยไม่ตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้ หรือจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย อย่างไม่ร้ายแรงก็ได้ ถ้าผลการสอบสวนเห็นว่าไม่ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้ส่งยุติเรื่อง และหาก เห็นว่ากระทำผิดให้ส่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดค่าจ้าง ลดขั้นค่าจ้าง หรืองดโทษมีมูลความผิดวินัยแล้วแต่กรณี 2) อย่างร้ายแรง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อสอบสวนเสร็จให้รายงานผลการสอบ และเสนอความเห็นต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และเมื่อได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ ไม่ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้ส่งยุติเรื่องตตามข้อกล่าวหาให้ส่งลงโทษภาคทัณฑ์หากกระทำผิด ตัดค่าจ้าง ลดขั้นค่าจ้าง งดโทษ ปลดออก หรือไล่ออก แล้วแต่กรณี นิติกรประจำและผู้อำนวยการกลุ่มเสริมสร้างวินัย และระบบคุณธรรมดำเนินการ เพื่อแจ้งผลให้ผู้ร้องทุกข์ทราบ รายงานผลให้สาธารณสุขนิเทศก์ และแจ้งผลการดำเนินการให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข เพื่อรวบรวมข้อมูล

(2) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- 1) คณะกรรมการไต่ถามข้อพิพาทกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามในการมทางเพศในงาน ของกระทรวงสาธารณสุขเสนอเรื่องร้องเรียนที่ผ่านกระบวนการไต่ถามแล้วและผู้เสียหายต้องการ ให้ดำเนินการทางวินัยกับผู้กระทำผิดต่อไป ต่อปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ได้รับมอบ ให้ปฏิบัติราชการแทนผ่านกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม
- 2) กลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรมรับเรื่องร้องเรียนที่ผ่านกระบวนการไต่ถามแล้วและผู้เสียหายต้องการให้ดำเนินการทางวินัยกับผู้กระทำผิดต่อไปจากคณะกรรมการไต่ถามข้อพิพาทกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข
- 3) เจ้าหน้าที่งานสารบรรณกลุ่มงานเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรมลงทะเบียนรับ ในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ แล้วส่งเรื่องไปยังนิติกรผู้รับผิดชอบ
- 4) นิติกรผู้รับผิดชอบ พิจารณาเสนอความเห็น และจัดทำหนังสือถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- 5) ผู้อำนวยการกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม พิจารณาเรื่องตามที่ผู้รับผิดชอบเสนอและลงนามในหนังสือถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- 6) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการพิจารณาเรื่องที่เสนอแทน
- 7) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข(ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามข้อ 13 ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2537 และข้อ 10 ของระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยพนักงานกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2556) หรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน

และสั่งการโดยแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนหรือพิจารณาเบื้องต้นว่ากรณีมีมูล ลูกจ้างประจำที่ควรกล่าวหาว่าหรือพนักงานกระทรวงสาธารณสุขผู้นั้นกระทำผิดหรือไม่

- 8) คณะกรรมการสืบสวน ดำเนินการสืบสวนและรายงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- 9) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข พิจารณาผลการสืบสวน/พิจารณาในเบื้องต้น 9.1) กรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาให้ยุติเรื่องได้
 - 9.2) แจ้งผู้ร้อง (กรณีลงชื่อ)
 - 9.3) กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยให้แจ้งผู้ร้อง (กรณีลงชื่อ)
- 10) กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหา
 - 10.1) กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงโดยมีพยานหลักฐาน
 ในเบื้องต้นอยู่แล้วและได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ทราบ และรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูก
 และปลัดกระทรวงสาธารณสุขเห็นว่าได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา ให้ส่งลงโทษตามควรแก่กรณี โดยไม่ต้อง
 คณะกร สอบสวนก็ได้หรือจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรงก็ได้ ทั้งนี้ ถ้าผลการ
 สอบสวน เห็นว่าไม่ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้สั่งยุติเรื่องแต่ผลการสอบสวนเห็นว่ากระทำผิดตามข้อ
 กล่าวหา ให้ส่งลงโทษภาคทัณฑ์ตัดค่าจ้าง ลดขั้นค่าจ้าง หรือดโทษ แล้วแต่กรณี
 - 10.2) กรณี มีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรงปลัดกระทรวงสาธารณสุขให้ สุข แต่งตั้ง
 คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อสอบสวนเสร็จให้รายงานผลการสอบสวนและเสนอความเห
 ต่อปลัดกระทรวงสาธารณสุขหากพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาให้สั่งยุติ
 เรื่อง แต่หากได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา ให้ส่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดค่าจ้าง ลดขั้นค่าจ้าง งดโทษ ปลดออก
 หรือไล่ออก แล้วแต่กรณี
- 11) นิติกรประจำเขต และผู้อำนวยการกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม ดำเนินการ 11.1) แจ้งผลให้ผู้
 ร้องทราบ
 - 11.2) รายงานสาธารณสุขนิเทศก์ประจำเขต รับทราบผล
 - 11.3) แจ้งผลการดำเนินการให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข
 เพื่อรวบรวมข้อมูล
- 12) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงสาธารณสุข เก็บรวบรวมข้อมูล

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ อาราวรรณ. (๒๕๕๔). รายงานโครงการศึกษาวิจัย การต่อสู้ภาคประชาสังคมเพื่อยุติการคุกคามทางเพศ ในที่ทำงาน กรณีศึกษาสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน). (ม.ป.ท.): มหาวิทยาลัยมหิดล
- พรวิภา วิภาณรภักย์. (๒๕๕๔). การคุกคามต่อสตรีในที่ทำงาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)
- รายงานการประชุมคณะกรรมการจริยธรรมประจำสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐. (๒๕๖๐). นนทบุรี : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- World Health Organization. (2014) Health care for women subjected to intimate partner violence or sexual violence. Switzerland : WHO Document Production Services

เว็บไซต์

- รัฐบาลไทย. (๒๕๖๐, ๒๓ สิงหาคม). สธ.ตั้งคกก.สอบวินัยร้ายแรงกรณีข้าราชการชายลวนลาม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.thaigov.go.th/news/contents/details/6127> (วันที่ค้นข้อมูล : ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑)
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (๒๕๕๖, ๘ กุมภาพันธ์). หญิงทำงานถูกคุกคามทางเพศเพิ่ม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www2.thaihealth.or.th/Content-fb/14453-E0B8ABE0B88DE0B8B4E0B887E0B897E0B8B3E0B887E0B882E0B8899E0B8896E0B889E0B881E0B884E0B88E0B881E0B884E0B882E0B88A1E0B897E0B882E0B887E0B980E0B89EE0B8A8E0B980E0B89EE0B8B4E0B988E0B8A120.html> (วันที่ค้นข้อมูล : ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑)

ภาคผนวก

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๖๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน
กราบเรียน/เรียน รอง-นรม., รัฐ-นร., กระทรวง, กรม, เลขา-คสช.

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ที่ พม ๐๕๐๓/๓๕๖๔ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๘
๒. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๑๑/๓๓๘๖ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

ด้วยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เสนอเรื่อง ร่างมาตรการ
ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ไปเพื่อดำเนินการ
ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบ
การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ เห็นชอบร่างมาตรการในการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาการล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน และให้หน่วยงานภาครัฐถือปฏิบัติ
และมอบหมายให้กระทรวงแรงงานขอความร่วมมือหน่วยงานภาคเอกชนรับร่างมาตรการในการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาการล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานไปดำเนินการตามความเหมาะสม

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนยืนยันมา และขอได้โปรด
ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดดำเนินการ
ตามมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ (อย่างยิ่ง)

(นายอำพน กิตติอำพน)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๗ (ทรัพย์สินสุตา) ๔๔๑ (พรทิพย์)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖

www.cabinet.thaigov.go.th

หมายเหตุ รอง-นรม., รัฐ-นร.: จึงเรียนยืนยันมา
กระทรวง: จึงเรียนยืนยันมา และขอได้โปรดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป
อ.ส.: จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
กรม: จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป
องค์กรอิสระ, เลขา-คสช.: จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ที่ พม ๐๕๐๓/ ๓๕๖๕

 สำนักราชเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 ภาค. 155
 วันที่ 5 มี.ย. 58
 เวลา 14.20

 รหัสเรื่อง: ศ15837
 วันที่: ๑1794/58
 วันที่: 05 มี.ย. 58 เวลา: 13:37
 ส.ก. ก่อ
 ก.ด. ✓

 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 ๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค
 เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

เรียงน เลขที่การคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิด จำนวน ๑ ชุด
 หรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

ด้วยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขอเสนอเรื่องร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๖) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายยงยุทธ ยุทธวงศ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศจากการทำงานเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของพนักงานซึ่งควรได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง จากรายงานการประเมินสถานการณ์ปัญหาการคุกคามหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศในที่ทำงาน หรือเนื่องจากงานในองค์กรภาครัฐที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดลจัดทำขึ้น มีข้อเสนอแนะให้มีกฎหมายเพื่อป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศโดยเฉพาะ โดยกฎหมายที่กล่าวถึงการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในส่วนของข้าราชการพลเรือน มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎ ก.พ. ว่าด้วยการกระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ พ.ศ. ๒๕๕๓ คู่คุ้มครองข้าราชการพลเรือน รวมทั้ง เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน และในส่วนของภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ อย่างไรก็ตาม ปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๑.๒ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านกฎหมายซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสตรีและกฎหมาย รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับผิดชอบเรื่องดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองในเรื่องนี้ ลักษณะการกระทำผิดต้องมีความชัดเจน และควรคำนึงถึงผลกระทบต่อการทำงานที่อาจต้องปรับระบบวิธีการทำงาน และผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำงานร่วมกัน ตั้งแต่ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ดังนั้น การมีมาตรการและแนวปฏิบัติ (code of conduct) เพื่อเป็นมาตรการขั้นต่ำให้บุคลากรในองค์กรถือปฏิบัติ มีขั้นตอนการดำเนินการเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น อาจเป็นเครื่องมือที่ช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงานได้ และได้ยกร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

๑.๓ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปรับแก้ร่างมาตรการฯ ตามผลการรับฟังความคิดเห็น รวมทั้งได้เสนอร่างมาตรการดังกล่าวต่อคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ (กยส.) ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๘ ซึ่ง กยส. มีมติเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐถือปฏิบัติ และให้กระทรวงแรงงานขอความร่วมมือหน่วยงานภาคเอกชนรับไปดำเนินการตามความเหมาะสม

/๒. เหตุผล ...

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ กำหนดให้การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีได้เฉพาะเรื่องดังต่อไปนี้ (๖) ร่างระเบียบ ร่างข้อบังคับ หรือร่างประกาศ ที่มีผลบังคับแก่ส่วนราชการโดยทั่วไป

๓. สำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๓.๑ คณะอนุกรรมการด้านกฎหมายพิจารณาเห็นว่า การจัดการปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานเป็นมาตรการก่อนการเข้าสู่กระบวนการทางวินัยที่ให้ผู้ถูกรกระทำเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงความต้องการของผู้ถูกรกระทำ มีกระบวนการจัดการปัญหาที่เป็นมิตร ไม่สร้างความอับอายแก่ทั้งผู้กระทำและผู้ถูกรกระทำ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียต่อความสัมพันธ์ในการทำงานของทั้งสองฝ่าย โดยการจัดการควรเน้นการสร้างสภาพแวดล้อม สร้างความตระหนักรู้ สร้างวัฒนธรรม การเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน และไม่ยอมรับการกระทำที่เป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นการป้องกันปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศทางหนึ่ง

๓.๒ ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน มีเนื้อหา ๒ ส่วน ดังนี้

๓.๒.๑ มาตรการในการดำเนินการของหน่วยงาน ประกอบด้วย หลักการที่หน่วยงานถือปฏิบัติ ๗ ข้อ เช่น การให้ความสำคัญคุ้มครองบุคลากรทุกคนของหน่วยงาน การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน ร่วมกัน การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร การใช้กระบวนการแก้ไขปัญหาอย่างไม่เป็นทางการก่อน การจัดการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็วและเป็นความลับ การร้องเรียนและคุณสมบัติของกรรมการสอบข้อเท็จจริง และการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

๓.๒.๒ ตัวอย่างแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ซึ่งหน่วยงานต้องจัดทำขึ้นโดยความร่วมมือของบุคลากรในหน่วยงาน เนื้อหา ประกอบด้วย เจตนาธรรม คำนิยาม พฤติกรรมที่พึงปฏิบัติและไม่พึงปฏิบัติ สิ่งที่ต้องปฏิบัติเมื่อถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ กระบวนการจัดการปัญหาอย่างไม่เป็นทางการ มาตรการคุ้มครองผู้ร้องทุกข์/พยาน/ผู้ถูกกล่าวหา หน่วยรับเรื่อง ร้องทุกข์ และช่องทางกรร้องทุกข์ เป็นต้น

๔. ข้อเสนอ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๔.๑ มีมติเห็นชอบและให้หน่วยงานภาครัฐถือปฏิบัติ

๔.๒ มีมติให้กระทรวงแรงงานขอความร่วมมือหน่วยงานภาคเอกชนรับไปดำเนินการตาม

ความเหมาะสม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(อตุลย์ แสงสิงแก้ว)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

โทร. ๐ ๒๖๔๒ ๗๗๔๓

โทรสาร ๐ ๒๖๔๒ ๗๗๔๓

www.owf.go.th และ www.gender.go.th

สำเนาถูกต้อง

น. ทัศน

(นางสาวพรทิพย์ ใจดาบ)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายยงยุทธ ยุทธวงศ์) โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๐๗๕

ที่ นร ๐๔๐๕ (กร ๓) / ๕๒๕๗ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้เสนอเรื่องร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงเห็นควรให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

(นายยงยุทธ ยุทธวงศ์)

รองนายกรัฐมนตรี

กลุ่มสารบรรณ
เลขรับ... ๑๕๐๑
วันที่... ๒๓ ก.ค. ๒๕๖๓
เวลา... ๑๔.๕๔

กระทรวงสาธารณสุข
เลขรับ... ๓๒๒๑๖
วันที่... ๒๓ ก.ค. ๒๕๖๓
เวลา... ๑๒.๓๖

ที่ พม ๐๕๐๔/ว ส ค ๐ ๓

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตฯ
เลขรับ... ๒๐๕
วันที่... ๒๓ ก.ค. ๒๕๖๓
เวลา... ๑๕.๕๖ น.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๓

ผู้อำนวยการกองกลาง
เลขรับ... ๑๑๕๖
วันที่... ๒๑๗/๒๑
เวลา... ๑๕.๔๑ น.

เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนที่ ๓๓๓ ที่ นร ๐๕๐๕/๑๒๖๗๓ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๓ จำนวน ๑ ฉบับ
- ๒. มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน จำนวน ๑ ชุด
- ๓. แบบฟอร์มรายงานผลการดำเนินงานตามมาตรการฯ จำนวน ๑ ชุด

ทั้งรองปลัดกระทรวงฯ
นพ.พงศ์ ธรรมวุฒิ
เลขรับ... ๑๒๖๑
วันที่... ๒๓ ก.ค. ๒๕๖๓
เวลา... ๑๖.๕๓ น.

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๓ มีมติเห็นชอบร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน และให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว สร้างความเข้าใจกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชน ในการดำเนินการตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานให้ถูกต้องและทั่วถึง ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐทุกแห่งรายงานผลการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ไปยังศูนย์ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน (ศปคพ.) อย่างเคร่งครัด รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงขอแจ้งเวียนมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานมาเพื่อรับทราบและถือปฏิบัติ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ และขอความร่วมมือจากท่านแจ้งหน่วยงานในสังกัด รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ ให้ศูนย์ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน (ศปคพ.) ทราบ ภายในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ paa.dwf@dwf.go.th โดยได้มอบหมายให้นายณภัคพงศ์ เพื่อขุนทด นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๑๙๘๙ ๖๒๕๑ เป็นผู้ประสานงาน

๒๓) มอบ ศปคพ.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

๑) เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เพื่อโปรดพิจารณา นพ.พงศ์ ธรรมวุฒิ ๑๖/๒๑
จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

พณพ ธรรมวุฒิ

(นางสุทธิมา หุ่นดี)
ผู้อำนวยการกองกลาง
๒๓ ก.ค. ๒๕๖๓

(นายปรเมธี วิมลศิริ)

(นายยงยศ ธรรมวุฒิ)
รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการแพทย์
ปฏิบัติการราชการแทน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
๒๓ ก.ค. ๒๕๖๓

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กองส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ
โทร. / โทรสาร ๐ ๒๖๔๒ ๗๗๔๓

ด่วนที่สุด
ที่ นร ๐๕๐๕/๑๒๖๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๓ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล้วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ที่ พม ๐๕๐๔/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล้วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดครบถ้วนแล้ว นั้น

กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงาน ก.พ. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงาน ก.พ.ร. ได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามบัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๓ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล้วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ และให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับความเห็นของกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

๒. รับผิดชอบการให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว) เป็นศูนย์ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล้วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

๓. ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว) สร้างความเข้าใจกับส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ รวมถึงภาคเอกชนในการดำเนินการตามมาตรการฯ ให้ถูกต้องและทั่วถึง ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐทุกแห่งรายงานผลการดำเนินงานตามมาตรการฯ ไปยังศูนย์ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล้วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานอย่างเคร่งครัดด้วย

จึงเรียนยืนยันมา ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง และกรมทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายปิฎกพล ศรีแสงแก้ว)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๖๓๒ (อีทีซีที) ๑๕๓๒ (บุขกร)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖ www.soc.go.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ spt55@soc.go.th

ด่วนที่สุด
ที่ กท ๐๒๐๑/๙๖๓

กระทรวงกลาโหม
ถนนสนามไชย กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ส) ๗๖๕๖ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ตามที่ ขอให้กระทรวงกลาโหม พิจารณาร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน รายละเอียดตามที่อ้างถึง นั้น

กระทรวงกลาโหม พิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน จะส่งผลให้บุคลากรในหน่วยงานระดับภาครัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ ได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลมากขึ้น ทั้งนี้ การปรับปรุงมาตรการจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการแก้ไขปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงานให้มีความเหมาะสม มีมาตรการคุ้มครองผู้ร้องทุกข์ พยาน และผู้กระทำ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลเสียต่อความสัมพันธ์ในการทำงาน ซึ่งถือว่าการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน จึงเห็นชอบร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ชัยชาญ ช้างมงคล)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ทำการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

โทร. ๐ ๒๖๒๒ ๓๑๒๐

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวบุษกร หวังวิไล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๒๑๓.๓/ ๕๒๖๕

กระทรวงมหาดไทย
ถนนรัชฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๗๖๔๖ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงมหาดไทยเสนอความเห็นเกี่ยวกับ
เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ตามที่
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ ความละเอียดตามที่อ้างถึง นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่องละเมิด
หรือคุกคามทางเพศในการทำงาน เป็นการกำหนดมาตรการกลางสำหรับหน่วยงานเพื่อให้เกิดกลไกขับเคลื่อน
การกำกับดูแลด้านจริยธรรม ส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน มีมาตรการเกี่ยวกับการรับเรื่อง
ร้องเรียนและคุ้มครองพยาน กำหนดให้หน่วยงานแสดงเจตนาอย่างจริงจังในการส่งเสริมความเท่าเทียม
ระหว่างบุคคล เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติต่อกันอย่างให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกัน โดยเน้นการป้องกันปัญหา
เป็นพื้นฐาน จึงเห็นด้วยในหลักการตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวบุษกร หวังวิไล)

โกวิทเรชาชนโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๒๑ มีนาคม ๒๕๖๓

สำนักงานปลัดกระทรวง
สำนักนโยบายและแผน
โทร. ๐ ๒๒๒๓ ๕๒๔๙

ด่วนที่สุด

ที่ ขธ ๐๔๑๗/๑๘๒๓

กระทรวงยุติธรรม
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๗๖๔๖ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงยุติธรรมพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงยุติธรรม พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานดังกล่าว อย่างไรก็ตามเห็นควรแก้ไขในข้อ ๘ กรณีที่มีการร้องเรียนหรือการรายงานเรื่องนี้ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ ย่อหน้าแรก การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง บรรทัดที่ ๕ เห็นควรแก้ไขจาก “โดยอาจมีบุคคลที่มีเพศเดียวกับผู้เสียหายไม่น้อยกว่าหนึ่งคน” เป็น “โดยต้องมีบุคคลที่มีเพศเดียวกับผู้เสียหายไม่น้อยกว่าหนึ่งคน” และเพิ่มเติมในบรรทัดที่ ๕ ตอนท้าย “เฉพาะในกรณีที่มีการสอบปากคำผู้เสียหาย”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวบุษกร หวังวิไล)
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๒๑/๒๕๖๓

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

โทร. ๐ ๒๓๔๑ ๒๗๑๓

โทรสาร ๐ ๒๓๔๓ ๙๐๖๑

กฤษฎีกา

ที่ นร ๑๐๑๓/๑๖๐

สำนักงาน ก.พ.

ถนนติวานนท์ จังหวัดนครพนธ์ ๑๓๐๐๐

๒๖ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการ

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการส่วนที่สดุ ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๗๖๔๖ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการ ขอให้สำนักงาน ก.พ. เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง กรณีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เสนอเรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ

สำนักงาน ก.พ. พิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วยในหลักการ อย่างไรก็ตาม สำนักงาน ก.พ. มีข้อสังเกตว่า ร่างมาตรการฯ ข้อ ๔ ซึ่งกำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานแต่งตั้งคณะทำงานสอบข้อเท็จจริงหรือให้กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมดำเนินการสอบข้อเท็จจริง ทั้งนี้ ให้รายงานหัวหน้าหน่วยงาน และหากต้องมีการดำเนินการทางวินัย ให้คณะกรรมการนำข้อมูลเสนอผู้บริหาร ประกอบการดำเนินการทางวินัย นั้น เห็นว่าตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๗ การดำเนินการทางวินัย กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีอำนาจดำเนินการสั่งให้มีการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการพลเรือนสามัญกระทำผิดวินัยเกี่ยวกับการล้างละเมิดหรือคุกคามทางเพศอยู่แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(หม่อมหลวงพัชรภากร เทวกุล)

เลขาธิการ ก.พ.

สำนักมาตรฐานวินัย

โทร. ๐ ๒๕๔๗ ๑๖๒๘

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๑๖๒๕

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวบุษกร หวังวิไล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๒๑ มีมิ ๒๕๖๓

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๓๑๐๘/ ๑ จ. กว

สำนักงานสภาพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กทม. ๑๐๑๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างอิง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล)๗๖๔๖
ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ตามที่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. เห็นควรให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานที่ปรับใหม่ จำนวน ๑๒ ข้อ ที่ให้ความสำคัญกับการให้ความคุ้มครองบุคลากรทุกคนในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน รวมถึงมีมาตรการคุ้มครองผู้ร้องเรียน พยาน และผู้ถูกกล่าวหา โดยให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน (สปคพ.) เพื่อให้การขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. อย่างไรก็ตาม นอกจากการกำหนดให้มีกลไกการร้องทุกข์ และมาตรการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหา/ผู้ร้องเรียน ควรพิจารณาเพิ่มเติมมาตรการให้ความช่วยเหลือ ชดเชยและเยียวยา หรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจากการถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน เพื่อเป็นหลักประกันให้บุคคลได้รับความคุ้มครองและได้รับความเป็นธรรมอย่างแท้จริง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ส่วนนายถูกต้อง

(นางสาวบุษกร หวังวีไล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๒ ๑, ๒11, ๒1๒๓

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพมนุษย์และสังคม

โทร ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๓๔๓๒ โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๒๘๒๗

E-mail : kanda@nesdc.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๒๐๐/กพ

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน
เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี
อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ส่วนที่สุต ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๗๖๔๖
ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีขอให้สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี ความละเอียดครบถ้วนแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. พิจารณาแล้ว มีความเห็น ดังนี้

๑. เห็นชอบในหลักการร่างมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานที่ปรับปรุงใหม่ จำนวน ๑๒ ข้อ ร่างมาตรการดังกล่าว เป็นการเพิ่มมาตรการคุ้มครองผู้ร้องเรียน ผู้เป็นพยานและผู้ถูกกล่าวหา เพิ่มกลไกการรับเรื่องร้องทุกข์ การติดตามและการรายงานผลการดำเนินงาน การปรับปรุงร่างมาตรการฯ จะส่งผลให้กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สร้างความเป็นธรรมต่อคู่กรณีทั้งสองฝ่าย อีกทั้งบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจก็จะได้รับความคุ้มครองและปฏิบัติด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีและสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชนสากลตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเข้าร่วมภาคี ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women - CEDAW) ที่ประเทศไทยต้องดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันความรุนแรงต่อสตรีในสถานที่ทำงาน

๒. ส่วนการให้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นศูนย์ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน (ศปคพ.) นั้น เนื่องจากปัจจุบันกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว มีกองส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศทำหน้าที่ส่งเสริมความเสมอภาคและความเท่าเทียมระหว่างเพศ คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรีอยู่แล้ว จึงมีความเหมาะสมในการทำหน้าที่ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวอ่อนฟ้า เวชชาชีวะ)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวบุษกร หวังวิไล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๒ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓

กองพัฒนาระบบราชการ ๒

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๕๙๕๙ ต่อ ๘๙๐๙ (ปิยนุช)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๓๗๔

www.opdc.go.th

มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

๑. ที่มา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายฉบับ รวมถึงฉบับปัจจุบันปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนชาวไทย ไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาโดยย่อมได้รับความคุ้มครองโดยเสมอกัน นอกจากนี้ การที่ประเทศไทย ได้เข้าเป็นภาคีสัญญาว่าด้วยการขจัดกาเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women – CEDAW) ส่งผลให้ประเทศไทย มีข้อผูกพันในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของสตรี คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรี เพื่อให้เกิดความเท่าเทียม และความเป็นธรรมทางสังคมบนพื้นฐานในเรื่องเพศ โดยมุ่งให้เกิดความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน ของหญิงและชาย ห้ามไม่ให้กระทำการเลือกปฏิบัติโดยเงื่อนไขต่าง ๆ รวมถึงเงื่อนไขในเรื่องเพศ และยังให้มีการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย ส่งผลให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องนำไปกำหนดเป็นนโยบาย และทิศทางการดำเนินงาน

พระราชบัญญัติส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นสิ่งที่แสดงถึงความมุ่งมั่น ของประเทศไทยในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ โดยกำหนดการห้ามการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ระหว่างเพศ อันหมายถึงการกระทำหรือไม่กระทำการใด อันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิ ประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม โดยปราศจากความชอบธรรม เพราะเหตุที่บุคคลนั้นเป็นเพศชาย หรือเพศหญิง หรือมีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด

การเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศเป็นสาเหตุหนึ่งของการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ซึ่งเป็นความรุนแรงทางเพศที่แสดงออกในรูปการแบ่งแยก กีดกัน โดยมีเรื่องเพศเป็นประเด็นหลัก เป็นปัญหา สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกระทำทั้งทางร่างกายและจิตใจ เกิดขึ้นได้ในทุกสถานที่ทั้งในครอบครัว สถาบัน การศึกษา สถานที่ท่องเที่ยว หรือแม้แต่สถานที่ทำงาน หนึ่งในปัญหาเหล่านี้ คือ การล่วงละเมิดหรือคุกคาม ทางเพศในที่ทำงานหรือเกี่ยวเนื่องจากการทำงานที่สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน ทั้งชาย หญิง และบุคคล ที่แสดงออกแตกต่างจากเพศโดยกำเนิด เกิดจากการกระทำของนายจ้าง ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หรือผู้ที่ติดต่อประสานงานด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัวในเรื่องชีวิตทางเพศ และสิทธิในการทำงาน ที่บุคคลควรได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม รวมทั้งยังเป็นการขัดขวางโอกาสต่าง ๆ ในการทำงาน ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่กล่าวถึงการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ได้แก่ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ แก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๗ กำหนดให้การรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือกระทำมิได้รับความอับอายหรือ เดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท และหากกระทำในสาธารณสถาน ต่อหน้า ธารกำนัล หรือสื่อไปในทางล่วงเกินทางเพศ รวมทั้งหากกระทำโดยผู้บังคับบัญชา นายจ้าง หรือผู้มีอำนาจเหนือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนการล่วงละเมิดหรือ

คุกคามทางเพศในการทำงานในส่วนของภาคเอกชน ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ คุ้มครองแรงงานในระบบ ที่ห้ามมิให้นายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ควบคุมงาน หรือผู้ตรวจงานกระทำการล่วงเกิน คุกคาม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศต่อลูกจ้าง สำหรับรัฐวิสาหกิจ มีประกาศคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เรื่อง มาตรฐานขั้นต่ำของสภาพการจ้างในรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ คุ้มครองพนักงานรัฐวิสาหกิจ ที่ห้ามมิให้นายจ้าง ผู้ซึ่งเป็นหัวหน้างาน ผู้ควบคุมงาน หรือผู้ตรวจงานกระทำการล่วงเกิน คุกคาม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศต่อลูกจ้าง และในส่วนของข้าราชการพลเรือน มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎ ก.พ. ว่าด้วยการกระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดการกระทำอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศไว้ ซึ่งเป็นการคุ้มครองข้าราชการพลเรือน เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายในเรื่องนี้อยู่ แต่สถานการณ์ของการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศก็ยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาของกนกวรรณ ธราววรรณ ระบุว่า “สถานการณ์การคุกคามทางเพศในสังคมไทยทวีความรุนแรงมากขึ้น ในขณะเดียวกันเหตุการณ์ผู้หญิงทำงานในทุกสาขาอาชีพ ถูกล่วงลามทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ ก็ยังคงเกิดขึ้นอยู่ทุกวัน ในเบื้องต้นข้อมูลการสำรวจจากสวนดุสิตโพล สำรวจความเห็นผู้หญิง จำนวน ๑,๑๕๓ คน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเกี่ยวกับการถูกล่วงลามหรือล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน ผู้ให้ความเห็นแยกเป็นข้าราชการหญิง ๔๗๐ คน พนักงานรัฐวิสาหกิจหญิง ๒๕๘ คน พนักงานบริษัทหญิง ๒๘๓ คน พนักงานธนาคารหญิง ๑๓๒ คน ผลสำรวจ พบว่า ผู้ให้ความเห็นต่างมีประสบการณ์ถูกคุกคามทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีมักถูกใช้วาจาลามกมากที่สุด รองลงมา คือ ถูกล่วงลาม แตะอวัยวะ ถูกเนื้อต้องตัว และอันดับสุดท้าย คือ ถูกชวนดูเว็บไซต์โป๊ ถูกทะเลมด้วยสายตา ถูกชวนไปมีเพศสัมพันธ์ ผู้หญิงที่มีประสบการณ์ถูกคุกคามทางเพศเหล่านี้ กล่าวว่า หัวหน้างานเป็นผู้กระทำล่วงลามทางเพศอยู่ในอันดับต้น รองลงมา คือ เพื่อนร่วมงาน ผู้มาติดต่องาน ลูกค้า คนงานภารโรง และพนักงานรักษาความปลอดภัย” นอกจากนี้ ในการสำรวจสถานการณ์ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศในหน่วยราชการไทย ของนางสาวสุวรรณา พูลเพชร ระบุว่า “สถานการณ์ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศในหน่วยงานราชการไทยที่ดูเหมือนว่าจะต่ำ แต่ในความเป็นจริงแล้วยังคงมีเหตุการณ์การล่วงละเมิดทางเพศในหน่วยงานเกิดขึ้นแต่เรื่องราวกลับไปไม่ถึงกระบวนการสอบสวน...”^๖

^๕ กนกวรรณ ธราววรรณ, รายงานโครงการศึกษาวิจัยการต่อสู้ภาคประชาชนสังคมเพื่อยุติการคุกคามทางเพศในที่ทำงาน กรณีศึกษาสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) (มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๔), หน้า ๗-๘.

^๖ สุวรรณา พูลเพชร, การล่วงละเมิดทางเพศในหน่วยงานราชการไทย : ปัญหาและนโยบายในการป้องกันและแก้ไข (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

๒. รูปแบบและผลกระทบของการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

จากรายงานการประเมินสถานการณ์ปัญหาการคุกคามหรือก่อกวนความเดือดร้อนรำคาญทางเพศในที่ทำงาน หรือเนื่องจากงานในองค์กรภาครัฐ ซึ่งกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดลจัดทำขึ้น พบว่า การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศมี ๒ แบบ คือ

๑. “การก่อกวนความเดือดร้อนรำคาญทางเพศในที่ทำงาน หรือการสร้างบรรยากาศอันเป็นปฏิปักษ์ หรือ ไม่พึงปรารถนา (hostile environment sexual harassment)” ได้แก่ การใช้วาจา เช่น การวิพากษ์วิจารณ์รูปร่างหน้าตา แขนว พุดตลกกลามก ล้อเลียน ดูหมิ่นเหยียดหยามในความเป็นหญิง ความเป็นชาย หรือเพศสภาพอื่น รวมถึงรสนิยมทางเพศ หรือแสดงลักษณะทางกิริยา เช่น มองด้วยสายตา โลมเลีย ส่งจูบ ผีวปาก จับมือถือแขน ถูกเนื้อต้องตัว หรือการแสดงสิ่งของ ภาพ จดหมาย เช่น ภาพลามก ปฏิทินโป๊เปลือย จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ภาพหน้าจอคอมพิวเตอร์ เป็นต้น”^๑

๒. “การใช้ประโยชน์หรือโทษจาก “งาน” เพื่อแลกเปลี่ยนให้ได้มาซึ่งความพอใจทางเพศสัมพันธ์ (Quid pro quo sexual harassment หรือ this for that)” การล่วงละเมิดคุกคามทางเพศชนิดนี้เป็นการล่วงละเมิดทางเพศโดยตรงเห็นได้ชัดเจนที่สุดรูปแบบหนึ่ง ใช้การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ หรือการใช้อำนาจให้คุณให้โทษ เพื่อให้ได้มาซึ่งความพึงพอใจทางเพศสัมพันธ์ อาทิ การร่วมประเวณี การสัมผัสเนื้อตัวร่างกาย หรือ การกระทำอื่นใดทางเพศ การล่วงละเมิดทางเพศนี้ มักเป็นการกระทำของผู้มีอำนาจกระทำกับผู้ที่ด้อยอำนาจ.....”^๒

ซึ่งการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในรูปแบบที่สองนี้ แม้อีกฝ่ายยินยอม หรือตกอยู่ในภาวะจำยอม หรือยอมจำนน ถือว่าเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ เนื่องจากมีการนำผลประโยชน์ของหน่วยงานเป็นสิ่งแลกเปลี่ยน ซึ่งขัดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ส่งผลต่อทั้งบุคคลและหน่วยงาน รวมถึงประสิทธิภาพการดำเนินงาน ตลอดจนภาพลักษณ์ของหน่วยงาน

สำหรับผลกระทบของการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ จากการศึกษาขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศระบุว่า “การถูกคุกคามทางเพศมีผลต่อสุขภาพและอารมณ์ ผู้ถูกกระทำจะมีความเครียด มีอาการปวดศีรษะ วิดกกังวล สูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง ผลกระทบจากการถูกคุกคามทางเพศไม่เพียงแต่สั่นคลอนตัวตนของผู้ถูกกระทำ แต่ยังมีผลกระทบต่อการทำงาน เกิดความตึงเครียดในที่ทำงาน ผลผลิตตกต่ำ เนื่องจากต้องขาดงานบ่อย เพราะผู้ถูกกระทำจะหลีกเลี่ยงการประชุมที่มีผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่กระทำการคุกคามทางเพศอยู่ด้วย และหลีกเลี่ยงการพบปะลูกค้าที่กระทำการคุกคามทางเพศ

“ซึ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงานในองค์กร ประสิทธิภาพการทำงานและคุณภาพของงานอย่างมาก และหากมีการคุกคามทางเพศเกิดขึ้นในที่ทำงานบ่อยๆ ย่อมเป็นตัวชี้วัดว่าสังคมไม่มีความเสมอภาคหญิงชาย”^๓

^๑ นาดฤดี เต๋นดวง, รายงานการประเมินสถานการณ์ปัญหาการล่วงละเมิด คุกคามหรือก่อกวนความเดือดร้อนรำคาญทางเพศในที่ทำงาน หรือเนื่องจากงานในองค์กรภาครัฐ (คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๐), หน้า ๑๑.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐

^๓ กนกวรรณ ธราววรรณ, รายงานโครงการศึกษาวิจัย การต่อสู้ภาคประชาสังคมเพื่อยุติการคุกคามทางเพศในที่ทำงาน กรณีศึกษาสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน), (มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๔) หน้า ๘

๓. แนวคิดในการกำหนดแนวทางการจัดการกับปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานเป็นเรื่องที่มีเจตคติทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง มักมีประเด็นเกี่ยวโยงกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการให้คุณ ให้โทษในหน้าที่การงานระหว่างผู้กระทำ และผู้ถูกระทำ อีกทั้ง การที่สังคมไทยยังไม่ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว ยังมองว่าเป็นเรื่องน่าอับอายและซ้ำเติมผู้ถูกระทำ จึงทำให้ผู้ถูกระทำไม่กล้าพูดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และเอาผิดผู้กระทำ ส่งผลให้ปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการแก้ปัญหาที่มีความยากลำบากมากขึ้น

งานวิจัยเกี่ยวกับการล่วงละเมิด/คุกคามทางเพศหลายเล่ม ได้แก่ รายงานการประเมินสถานการณ์ปัญหาการล่วงละเมิด คุกคาม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศในที่ทำงาน หรือเนื่องจากงานในองค์กรภาครัฐ โดยกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวและมหาวิทยาลัยมหิดล การคุกคามทางเพศในที่ทำงาน โดยมูลนิธิธีรนาถ กาญจนอักษร รายงานการวิจัย เรื่องการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของการตีตรากับความรุนแรงในการทำงาน โดยรองศาสตราจารย์บุญเสริม หุตะแพทย์ จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช การล่วงละเมิดทางเพศในหน่วยงานราชการไทย : ปัญหาและนโยบายในการป้องกันและแก้ไข โดยนางสาว สุวรรณมา พูลเพชร ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการกับการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้ ๑) การทำความเข้าใจความต้องการ และสร้างค่านิยมใหม่ที่ไม่ยอมรับเรื่องการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ๒) การกำหนดให้เป็นข้อห้ามหนึ่งในประมวลคุณธรรมและจริยธรรมของหน่วยงาน ๓) การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เข้าข่ายการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ๔) มีกฎหมายเพื่อป้องปรามโดยเฉพาะ ๕) มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน สร้างกลไกในการรองรับปัญหา ๖) มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง ๗) มีช่องทางและขั้นตอนการร้องเรียนที่ชัดเจน โดยปกปิดชื่อผู้ร้องเรียนเป็นความลับ และมีการบันทึกข้อมูลการแก้ไขปัญหา และ ๘) ผู้บังคับบัญชาทุกระดับต้องรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

จากการศึกษาแนวทางปฏิบัติในต่างประเทศ พบว่ามีการสอดแทรกประเด็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศไว้ในกฎหมายต่าง ๆ เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายอาญา หรือกฎหมายเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางเพศแล้ว และหลายประเทศได้จัดทำมาตรการ/แนวปฏิบัติ (code of conduct) เพื่อจัดการกับปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน เช่น องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization – ILO) องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency – JICA) มหาวิทยาลัยยอร์ค ประเทศอังกฤษ มหาวิทยาลัยบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

ทั้งนี้ การกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ก่อนการเข้าสู่กระบวนการทางวินัย ต้องให้ผู้ถูกระทำเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ถูกระทำ มีกระบวนการจัดการปัญหาที่เป็นมิตร ไม่สร้างความอับอายแก่ทั้งผู้กระทำและผู้ถูกระทำ มีมาตรการคุ้มครองผู้ร้องทุกข์ พยาน และผู้กระทำ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลเสียต่อความสัมพันธ์ในการทำงานของทั้งสองฝ่าย หน่วยงาน/องค์กรควรเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ดีในการทำงาน สร้างความตระหนักรู้ สร้างวัฒนธรรมการเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน

และไม่ยอมรับการกระทำที่เป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ซึ่งจะเป็นการป้องกันปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศอีกทางหนึ่ง

๔. มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

๑. หน่วยงานต้องมีการประกาศเจตนารมณ์เป็นลายลักษณ์อักษร (เช่น ประกาศ คำสั่ง) โดยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในองค์กรรับทราบอย่างทั่วถึง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

๒. หน่วยงานต้องมีการจัดทำแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ที่ครอบคลุมบุคลากรทุกคนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งผู้ที่ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน เช่น นักศึกษา นักศึกษาฝึกงาน ผู้รับจ้าง ฯลฯ โดยให้บุคลากรในหน่วยงานได้มีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับ รวมทั้งต้องประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักแก่บุคลากรทุกคนในหน่วยงานได้รับทราบและถือปฏิบัติ

๓. หน่วยงานต้องแสดงเจตนารมณ์อย่างจริงจังในการส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคล เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติต่อกันอย่างให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกัน โดยเน้นการป้องกันปัญหาเป็นพื้นฐาน ควบคู่กับการปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ รวมทั้งกำหนดให้เป็นประเด็นหนึ่งในหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ

๔. หน่วยงานต้องเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ และแนวทางในการแก้ไขในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น และสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี โดยคำนึงถึงเรื่องพื้นที่ปลอดภัยในองค์กร เช่น จัดห้องทำงานที่เปิดเผย โถง มองเห็นกันได้ชัดเจน เป็นต้น

๕. หน่วยงานต้องกำหนดกลไกการร้องทุกข์ภายในหน่วยงาน (เช่น ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ ฝ่ายกฎหมาย หรือกลุ่มคุ้มครองจริยธรรม)

๖. การแก้ไขและจัดการปัญหาอาจใช้กระบวนการอย่างไม่เป็นทางการ เช่น การพูดคุยกันอย่างเป็นมิตร การประณอมข้อพิพาท ฯลฯ เพื่อยุติปัญหา หากกระบวนการไม่เป็นทางการไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ จึงจะเข้าสู่กระบวนการทางวินัยตามกฎหมายที่หน่วยงานนั้นถือปฏิบัติอยู่

๗. การแก้ไขและจัดการปัญหาต้องดำเนินการอย่างจริงจังโดยทันทีและเป็นไปตามเวลาที่กำหนดในแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดและคุกคามทางเพศในการทำงาน และต้องเป็นความลับ เว้นแต่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายยินยอมให้เปิดเผย รวมทั้งให้ความเป็นธรรมต่อทั้งสองฝ่ายเท่าเทียมกัน กรณีที่ขยายเวลาออกไป ต้องมีเหตุผลที่ดีพอ

๘. กรณีที่มีการร้องเรียนหรือการรายงานเรื่องนี้ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- ให้หัวหน้าหน่วยงานดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานสอบข้อเท็จจริง จำนวนไม่เกิน ๕ คน ประกอบด้วย ประธานคณะทำงานที่มีตำแหน่งสูงกว่าคู่กรณี บุคคลจากหน่วยงานต้นสังกัดของคู่กรณี โดยมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าคู่กรณี โดยต้องมีบุคคลที่มีเพศเดียวกับผู้เสียหายไม่น้อยกว่าหนึ่งคน และให้มีบุคคลที่ผู้เสียหายไว้วางใจเข้าร่วมรับฟังในการสอบข้อเท็จจริงได้ เฉพาะในกรณีมีการสอบปากคำผู้เสียหาย หรือ

• ให้กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมดำเนินการสอบข้อเท็จจริง

ทั้งนี้ ให้รายงานผลต่อหัวหน้าหน่วยงาน และหากต้องมีการดำเนินการทางวินัย ขอให้คณะทำงานนำข้อมูลเสนอผู้บริหาร ประกอบการดำเนินการทางวินัย

๙. หน่วยงานต้องมีมาตรการคุ้มครองผู้ร้องเรียนและผู้เป็นพยาน เมื่อมีการร้องเรียนแล้ว ผู้ร้องเรียนและผู้เป็นพยานจะไม่ถูกดำเนินการใด ๆ ที่กระทบต่อหน้าที่การงานหรือการดำรงชีวิต หากจำเป็นต้องมีการดำเนินการใด ๆ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ร้องเรียนและผู้เป็นพยาน รวมถึงข้อร้องขอของผู้เสียหาย ผู้ร้องเรียน หรือผู้เป็นพยาน ควรได้รับการพิจารณาจากบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ตามความเหมาะสม และหน่วยงานต้องให้การคุ้มครองผู้ร้องเรียนไม่ให้ถูกกลั่นแกล้ง

๑๐. หน่วยงานต้องมีมาตรการคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหา โดยในระหว่างการร้องเรียน ยังไม่ถือว่าผู้ถูกกล่าวหามีความผิด ต้องให้เป็นธรรมและให้ได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับบุคลากรอื่น และต้องมีการให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาอย่างเต็มที่ รวมทั้งสิทธิในการแสดงเอกสาร/พยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหา

๑๑. หน่วยงานต้องรายงานผลการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานอย่างต่อเนื่อง สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ให้รายงานต่อผู้บริหารด้านการเสริมสร้างบทบาทหญิงชาย (Chief Gender Equality Officer: CGEO) และให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย (Gender Focal Point: GFP) ติดตามการดำเนินงานตามมาตรการฯ สำหรับการรายงานผลการดำเนินงานให้รายงานไปยังศูนย์ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน (ศปคพ.) กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ภายในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ของทุกปี

๑๒. ศูนย์ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน (ศปคพ.) กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน และติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรการฯ โดยรายงานต่อคณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ (คณะกรรมการ สทพ.) อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ประกาศ.....(ชื่อหน่วยงาน).....

เรื่อง เจตนารมณ์การป้องกันและแก้ไขปัญหาล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

คณะผู้บริหาร ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงาน และบุคลากรทุกคนของ.....(ชื่อหน่วยงาน)..... มีเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคล และสร้างองค์กรที่ปราศจากการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานด้วยการปฏิบัติต่อกันอย่างให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกัน และไม่กระทำการใดที่เป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ลูกจ้าง และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการติดต่อประสานงานหรือดำเนินงานร่วมกับ.....(ชื่อหน่วยงาน).....

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์การป้องกันและแก้ไขปัญหาล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานดังกล่าว(ชื่อหน่วยงาน).....จะดำเนินการ ดังนี้

๑. บริหารงานและปฏิบัติงานบนหลักแห่งความเสมอภาค ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมระหว่างเพศ ไม่กระทำการอันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องของเพศ และไม่กระทำการใดที่เป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

๒. สร้างวัฒนธรรมองค์กร และปลูกฝังค่านิยมให้แก่คณะผู้บริหาร ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงาน และบุคลากรทุกคนของ.....(ชื่อหน่วยงาน)..... ให้ปฏิบัติต่อกันโดยให้เกียรติซึ่งกันและกัน และเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

๓. สร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ดีภายในองค์กร และส่งเสริมความปลอดภัยไม่ให้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานให้แก่คณะผู้บริหาร ข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงาน และบุคลากรทุกคน และบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือดำเนินงานร่วมกับ.....(ชื่อหน่วยงาน).....

๔. สร้างกลไกและกระบวนการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานเพื่อมิให้มีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

ประกาศ ณ วันที่

พ.ศ. ๒๕๖๓

.....(หัวหน้าส่วนราชการ).....

แบบรายงานผลการดำเนินงานตาม
มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

๑. หน่วยงาน
๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบการรายงานผลการดำเนินงานตามมาตรการฯ
- โทรศัพท์ โทรสาร
๓. การประกาศเจตนารมณ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน
- ๓.๑ ดำเนินการเป็นลายลักษณ์อักษร มี ไม่มี
- ๓.๒ ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในองค์กรรับทราบอย่างทั่วถึง มี ไม่มี
๔. การจัดทำแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน
- ๔.๑ ดำเนินการเป็นลายลักษณ์อักษร มี ไม่มี
- ๔.๒ ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในองค์กรรับทราบอย่างทั่วถึง มี ไม่มี
๕. มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการฯ และพฤติกรรมที่เป็นการล่วงละเมิด/คุกคามทางเพศ โดย
- จัดทำหนังสือเวียนเพื่อให้บุคลากรทราบโดยทั่วไป
- จัดทำแผ่นพับ / จดหมายข่าว / การเผยแพร่ตามบอร์ดประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน
- จัดทำคู่มือปฏิบัติสำหรับแจกข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกคน
- สอดแทรกในกิจกรรมการจัดการความรู้
- ประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสาย
- กำหนดเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการพัฒนาบุคลากร หรือการปฐมนิเทศข้าราชการใหม่
- กำหนดช่องทางรับเรื่องราวร้องทุกข์ภายในหน่วยงาน
- กำหนดไว้ในแผนแม่บทการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชายของหน่วยงาน
- อื่น ๆ ได้แก่.....
๖. การกำหนดกลไกการร้องทุกข์ภายในหน่วยงานตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน มี ได้แก่ ไม่มี
๗. ปีงบประมาณที่ผ่านมา หน่วยงานของท่านมีการร้องเรียนปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานหรือไม่
- มี (ตอบข้อ ๗.๑ - ๗.๕) ไม่มี
- ๗.๑ จำนวนการร้องเรียนปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในหน่วยงาน ครั้ง

๗.๒ รูปแบบปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน

- ทางวาจา ครั้ง ทางกาย ครั้ง
- ทางสายตา ครั้ง ถูกกระทำโดยมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง ครั้ง
- ถูกกระทำลักษณะอื่นๆ ครั้ง ได้แก่

๗.๓ ลักษณะการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในหน่วยงานของท่าน

- ผู้บังคับบัญชา กระทำต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชา
- ผู้ใต้บังคับบัญชา กระทำต่อ ผู้บังคับบัญชา
- เพื่อนร่วมงาน กระทำต่อ เพื่อนร่วมงาน
- บุคลากรภายในหน่วยงาน กระทำต่อ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานของท่าน
เช่น นักศึกษาฝึกงาน ผู้รับจ้าง หรือผู้รับบริการ เป็นต้น

๗.๔ สถานที่เกิดกรณีการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในหน่วยงาน

- ภายในห้องทำงาน บริเวณที่ลับตาคนหรือมุมอับภายในสถานที่ทำงาน
- พื้นที่ปฏิบัติงานนอกสำนักงาน อื่น ๆ ได้แก่

๗.๕ การจัดการในกรณีที่มีการร้องเรียนประเด็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ หน่วยงานได้ดำเนินการตามมาตรการฯ กฎ ระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก

ตัวอย่าง

แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

ภาคผนวก

ตัวอย่าง

แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน (สามารถปรับให้เหมาะสมกับการปฏิบัติของหน่วยงาน)

แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อในหน่วยงานทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใดได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี และ การถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในการทำงาน ทุกคนต้องรับผิดชอบในการกระทำและปฏิบัติ แนวปฏิบัตินี้(หน่วยงาน) จะสร้างและรักษาสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ให้ปราศจากการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ด้วยการสร้างความตระหนัก การสร้างความรู้ความเข้าใจ การกำหนดมาตรการป้องกันและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น และจะดำเนินการเมื่อเกิดกรณี เรื่องการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศอย่างทันที รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมและมาตรการต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดการล่วงละเมิดคุกคามทางเพศขึ้น

การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ คือ

การกระทำใด ๆ หรือพฤติกรรมที่สื่อไปในทางเพศที่เป็นการบังคับ การใช้อำนาจที่ได้

ปรารถนาด้วยวาจา ข้อความ ท่าทาง แสดงด้วยเสียง รูปภาพ เอกสารอมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือสิ่งของ ลามกอนาจารเกี่ยวกับเพศ หรือกระทำอย่างอื่นในทำนองเดียวกันโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่น ความเดือดร้อนรำคาญ ได้รับความอับอาย หรือรู้สึกถูกเหยียดหยาม และให้หมายรวมถึงการ รั้งความหรือการ กระทำใดที่ก่อให้เกิดบรรยากาศไม่ปลอดภัยทางเพศ โดยเฉพาะจากการสร้างเงื่อนไข ซึ่งมีผลต่อการจ้าง งาน การสรรหา หรือการแต่งตั้ง หรือผลกระทบอื่นใดต่อผู้เสียหายทั้งในหน่วยงาน และเอกชน รวมถึง สถาบันการศึกษา

พฤติกรรมที่พึงปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

- บุคลากรของหน่วยงานควรให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับ
 - บุคลากรของหน่วยงานควรลดความเสี่ยงจากปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ เช่น แต่งกายให้เหมาะสม หลีกเลี่ยงการอยู่ในที่ลับตาหรือทำงานสองต่อสองกับผู้บังคับ/ ผู้ที่ไม่สนิทสนม/ เพศตรงข้าม หรือมีผู้ที่ไวใจอยู่ด้วยในกรณีถูกเรียกเข้าพบหรือรับมอบหมายงาน ทำงาน เป็นต้น

- บุคลากรของหน่วยงานควรช่วยสอดส่องและรายงานพฤติกรรมการณ์ล่วงละเมิด/คุกคามทางเพศเกิดขึ้นในหน่วยงานต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งไม่ควรเพิกเฉยหากมีปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงาน และควรให้คำปรึกษา รวมทั้งช่วยเหลือแก่เพื่อนร่วมงานด้วย
- ผู้บังคับบัญชาทุกระดับควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีที่โดยตรงในการป้องกันและมี ปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่การทำงาน
- ในกรณีของผู้บังคับบัญชาเรียกผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานในห้อง โดยเฉพาะนอกเวลาทำงานหรือไปปฏิบัติงานต่างจังหวัด/ต่างประเทศแบบสองต่อสอง ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาระดับต้นรับทราบก่อนทุกครั้ง
- บุคลากรควรมีจิตสำนึกรักศักดิ์ศรี ภาคภูมิใจในผลการทำงานของตนเอง เห็นคุณค่าการทำงานของตนเองมากกว่าที่จะก้าวหน้าโดยวิธีอื่น

พฤติกรรมที่ไม่พึงปฏิบัติเนื่องจากเข้าข่ายเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศเป็นเรื่องที่มีขอบเขตกว้างขวาง ซึ่งไม่สามารถ

พฤติกรรมได้อย่างครอบคลุมทั้งหมด อย่างไรก็ตามให้ตระหนักว่าการกระทำเกี่ยวกับเพศ ซึ่งผู้ถูกระทำไม่ต้องการและมีความเดือดร้อนรำคาญ อึดอัด อับอาย ดูถูกเหยียดหยาม ถือว่าเข้าข่ายการล่วง หรือคุกคามทางเพศ อาทิ

๑. การกระทำทางสายตา เช่น

การจ้องมองร่างกายที่สื่อไปในทางเพศ มองซ่อนใต้กระโปรง มองหน้าอกหรือจ้องลงไป

ที่คอเสื้อ จนทำให้ผู้ถูกมองรู้สึกอึดอัด อับอาย หรือไม่สบายใจ หรือผู้อื่นที่อยู่บริเวณ เช่นเดียวกัน เป็นต้น

๒. การกระทำด้วยวาจา เช่น

- การวิพากษ์วิจารณ์รูปร่าง ทรวดทรง และการแต่งกายที่สื่อไปทางเพศ

- การชักชวนให้กระทำการใด ๆ ในที่ลับตา ซึ่งผู้ถูกระทำไม่พึงประสงค์และไม่ต้องการ การพูดเรื่องตลกเกี่ยวกับเพศ

- การเกี่ยวพาราสี พุดจาแทะโลม วิจารณ์ทรวดทรง การพุดจาลามก การโทรศัพท์ลามก การเรียกผู้หญิงด้วยคำที่สื่อไปทางเพศจับกลุ่มวิจารณ์พฤติกรรมทางเพศของบุคคลในที่ทำงาน

- การสนทนาเรื่องเพศหรือเพศสัมพันธ์ การแสดงความคิดเห็นต่อธรรมเนียมทางเพศ และการพุดที่สื่อไปในทางเพศ การถามเกี่ยวกับประสบการณ์ความชื่นชอบในเรื่องเพศ การสร้างเรื่องโกหกหรือ การแพร่ข่าวลือเกี่ยวกับชีวิตทางเพศของผู้อื่น

๓. การกระทำทางกาย เช่น

- การสัมผัสร้ายของผู้อื่น การลูบคลำ การถูไถร่างกายผู้อื่นอย่างมีนัยทางเพศ การฉวยโอกาสกอดรัด จูบ การหยอกล้อโดยแตะเนื้อต้องตัว การฉวยโอกาสกอดรัดและการสัมผัสทางกายอื่น ไต่ที่ไม่น่าพึงประสงค์การดึงคนมานั่งตัก เป็นต้น
- การตามตื้อโดยที่อีกฝ่ายหนึ่งไม่เล่นด้วยหรือตั้งใจใกล้ชิดเกินไป การต้อนเข้ามุมหรือ ขวางทางเดิน การหยักคิ้วหลีวตา การผิวปากแบบเชิงุชวน การส่งจูบ การเลียริมฝีปาก การทำท่าหน้า การแสดงพฤติกรรมที่สื่อไปในทางเพศโดยใช้มือหรือการเคลื่อนไหวร่างกาย เป็นต้น

๔. การกระทำอื่นๆ เช่น

- การแสดงรูปภาพ วัตถุ และข้อความที่เกี่ยวข้องกับเพศ รวมทั้งการเปิดภา ในที่ทำงานและในคอมพิวเตอร์ของตน
- การแสดงออกที่เกี่ยวกับเพศ เช่น การโชว์ปฏิบัตินโป้การเขียนหรือวาดภาพทางเพศ ในที่สาธารณะ การใช้สัญลักษณ์ ที่แสดงถึงอวัยวะเพศ หรือการร่วมเพศ การสื่อข้อความ รูปภาพ ที่แสดงถึงเรื่องเพศทางอินเทอร์เน็ต เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ ฯลฯ เป็นต้น

๕. การกระทำทางเพศที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์

- การให้สัญญาที่จะให้ผลประโยชน์ เช่น ตำแหน่งหน้าที่การงาน ผลการเรียนทุนการศึกษาดูงาน การเลื่อนเงินเดือนหรือตำแหน่ง การต่อสัญญาการทำงาน หากผู้ถูกล่วงละเมิด ถูกคุกคามยอมมีเพศสัมพันธ์ เช่น ขอให้ไปค้างคืนด้วย ขอให้มึเพศสัมพันธ์ด้วย หรือขอให้ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เป็นต้น
- การข่มขู่ให้เกิดผลในทางลบต่อการจ้างงาน การศึกษา การข่มขู่ว่าจะทำร้าย การบังคับให้มีการสัมผัสทางเพศ หรือการพยายามกระทำชำเรา หรือกระทำชำเรา

สิ่งที่ควรกระทำเมื่อถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

- แสดงออกทันทีว่าไม่พอใจในการกระทำของผู้กระทำ และถอยห่างจากการล่วงละเมิดหรือ คุกคามทางเพศนั้น
- ส่งเสียงร้องเพื่อให้ผู้กระทำหยุดการกระทำ และเรียกผู้อื่นช่วย
 - บันทึกเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นด้วยการบันทึกเสียง บันทึกภาพหรือภาพถ่าย ถ่าย Video Clip (หากทำได้)
 - บันทึกเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องเป็นลายลักษณ์อักษรทันทีที่เหตุการณ์เกิดขึ้น เวลา และสถานที่เกิดเหตุ คำบรรยายเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้น ชื่อของพยานและ/หรือบุคคล ซึ่งถูกกล่าวถึง หรืออยู่ในเหตุการณ์

- แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นให้บุคคลที่ไว้วางใจทราบทันที
 - หากหรือบอกเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงานหรือเพื่อน และแจ้งปัญหากับผู้บังคับบัญชา บุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้วยตนเอง โดยอาจให้เพื่อนร่วมงานเป็นที่ ไปเป็นเพื่อนก็ได้
- กรณีผู้ถูกระทำอาจ/กลัวอาจให้เพื่อนมาแจ้งแทน แต่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกระทำ

กระบวนการแก้ไขปัญหายังไม่เป็นทางการ

การยุติปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศจะใช้กระบวนการอย่างไม่เป็นทางการในการแก้ไขปัญหาเป็นลำดับแรก

สิ่งที่ผู้ถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศต้องดำเนินการ

- ในกรณีที่สามารแก้ไขปัญหายได้ด้วยตนเองได้ ให้พูด/เขียนถึงผู้กระทำเพื่อแจ้งให้ ทราบพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับและร้องขอให้หยุดการกระทำ ผู้ถูกระทำอาจขอให้มีคนอยู่เป็น ในนามตนเองได้
- ในกรณีไม่สามารถแก้ไขปัญหายได้ด้วยตนเอง ให้ดำเนินการดังนี้
 - ร้องขอความช่วยเหลือต่อผู้บังคับบัญชาของผู้กระทำ หลังจากเกิดเหตุการณ์ และให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการค้นหาข้อเท็จจริงภายใน ๑๕ วัน หากไม่ดำเนินการใด ๆ ถือว่าผู้บังคับบัญชาละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่
 - ร้องขอหน่วยงานที่รับผิดชอบให้มีบุคคลเป็นผู้ประสานงาน เพื่อช่วยเหลือ การประชุมหารือระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาทางยุติอย่างไม่เป็นทางการ หรือผู้ไกล่เกลี่ย การยุติเรื่องดังกล่าว ซึ่งมีกำหนดเวลา ๑๕ วัน เช่นเดียวกัน

สิ่งที่ผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องดำเนินการ

 - ให้หัวหน้าหน่วยงานดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานสอบข้อเท็จจริง ไม่เกินจำนวน ๕ คน ประกอบด้วย ประธานคณะทำงานที่มีตำแหน่งสูงกว่าคู่กรณี บุคคลจากหน่วยงานต้นสังกัดขอ โดยมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าคู่กรณี โดยอาจมีบุคคลที่มีเพศเดียวกับผู้เสียหายไม่น้อยกว่าหนึ่ง ที่ผู้เสียหายไว้วางใจเข้าร่วมรับฟังในการสอบข้อเท็จจริงได้ให้กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมดำเนินการหรือ สอบข้อเท็จจริง ทั้งนี้ ให้รายงานผลต่อหัวหน้าหน่วยงาน และหากต้องมีการดำเนินการทางวินัย ขอให้ นำข้อมูลเสนอผู้บริหารประกอบการดำเนินการทางวินัย
 - ตรวจสอบหาข้อเท็จจริงอย่างละเอียดรอบคอบ และแจ้งมาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ผู้ร้องทุกข์ทราบภายใน ๓๐ วัน หากดำเนินการไม่เสร็จในกำหนดดังกล่าว ให้ขยายเวลา ได้อีก ๓๐ วัน

- ให้คำแนะนำหรือการสนับสนุนผู้ร้องทุกข์และผู้ถูกกล่าวหาอย่างเท่าเทียม และจะไม่ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาที่มีความผิด จนกว่าข้อกล่าวหาจะได้รับการพิสูจน์ว่ากระทำผิดจริง

- เป็นตัวกลางในการเจรจาแก้ไขปัญหาอย่างไม่เป็นทางการและเป็นการลับ โดยจัดการแก้ปัญหาตามความเหมาะสม เช่น เจรจากับผู้กระทำเพื่อให้มั่นใจว่าจะไม่มีพฤติกรรมการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศเกิดขึ้นอีก จัดการเจรจาประนอมข้อพิพาทระหว่างคู่ความซึ่งได้รับความยินยอม จากทั้งสองฝ่าย การนำเสนอเรื่องไปยังผู้บังคับบัญชาในระดับสูงขึ้นไป การแยกคู่ความไม่ใช้ โดยความยินยอมของผู้ถูกกระทำ ฯลฯ

- เมื่อสามารถตกลงกันได้แล้ว ขอให้ทั้งสองฝ่ายลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมกัน เป็นลายลักษณ์อักษร และให้เก็บไว้ในแฟ้มประวัติของทั้งสองฝ่าย

หน่วยรับเรื่องร้องทุกข์ภายในหน่วยงาน

- ผู้บังคับบัญชาทุกระดับของผู้กระทำ
- กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม

ช่องทาง/ วิธีการร้องทุกข์ในหน่วยงาน

- หน่วยงานจัดช่องทางรับเรื่องร้องทุกข์ เช่น เว็บไซต์ กล่องรับเรื่องร้องทุกข์ ต
 - ผู้ร้องทุกข์สามารถร้องทุกข์ด้วยตนเอง ทางโทรศัพท์ หรือเป็นลายลักษณ์ เช่น จดหมายจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรสารฯ เป็นต้น
 - ผู้ร้องทุกข์ควรร้องทุกข์ต่อบุคคลหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจนกว่า กระบวนการหากไม่มีการดำเนินการใด ๆ จึงร้องทุกข์ต่อบุคคลหรือหน่วยงานอื่น

หน่วยรับเรื่องร้องทุกข์ภายนอก

- ศูนย์ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน (ศปคพ.) กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ธราวรณ. ๒๕๕๔. รายงานโครงการศึกษาวิจัยการต่อสู้ภาคประชาสังคมเพื่อยุติการคุกคามทางเพศในที่ทำงาน กรณีศึกษาสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นาถฤดี เค่นดวง. ๒๕๕๐. รายงานการประเมินสถานการณ์ปัญหาการล่วงเกิน คุกคาม หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศในที่ทำงาน หรือเนื่องจากงาน ในองค์กรภาครัฐ. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
- มูลนิธิธีรนาถ กาญจนอักษร. ๒๕๕๔. รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เรื่อง การคุกคามทางเพศในที่ทำงาน. มูลนิธิธีรนาถ กาญจนอักษร.
- บุญเสริม หุตะแพทย์. ๒๕๕๒. รายงานการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของการดื่มสุรากับความรุนแรง ในการทำงาน. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวรรณา พูลเพชร. ๒๕๕๔. การล่วงละเมิดทางเพศในหน่วยงานราชการไทย : ปัญหาและนโยบายในการป้องกันและแก้ไข. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

